AYLIK MİZAH DERGİSİ • YIL : 3

KARİKATÜR

SAYI : 26 • MAYIS 1995

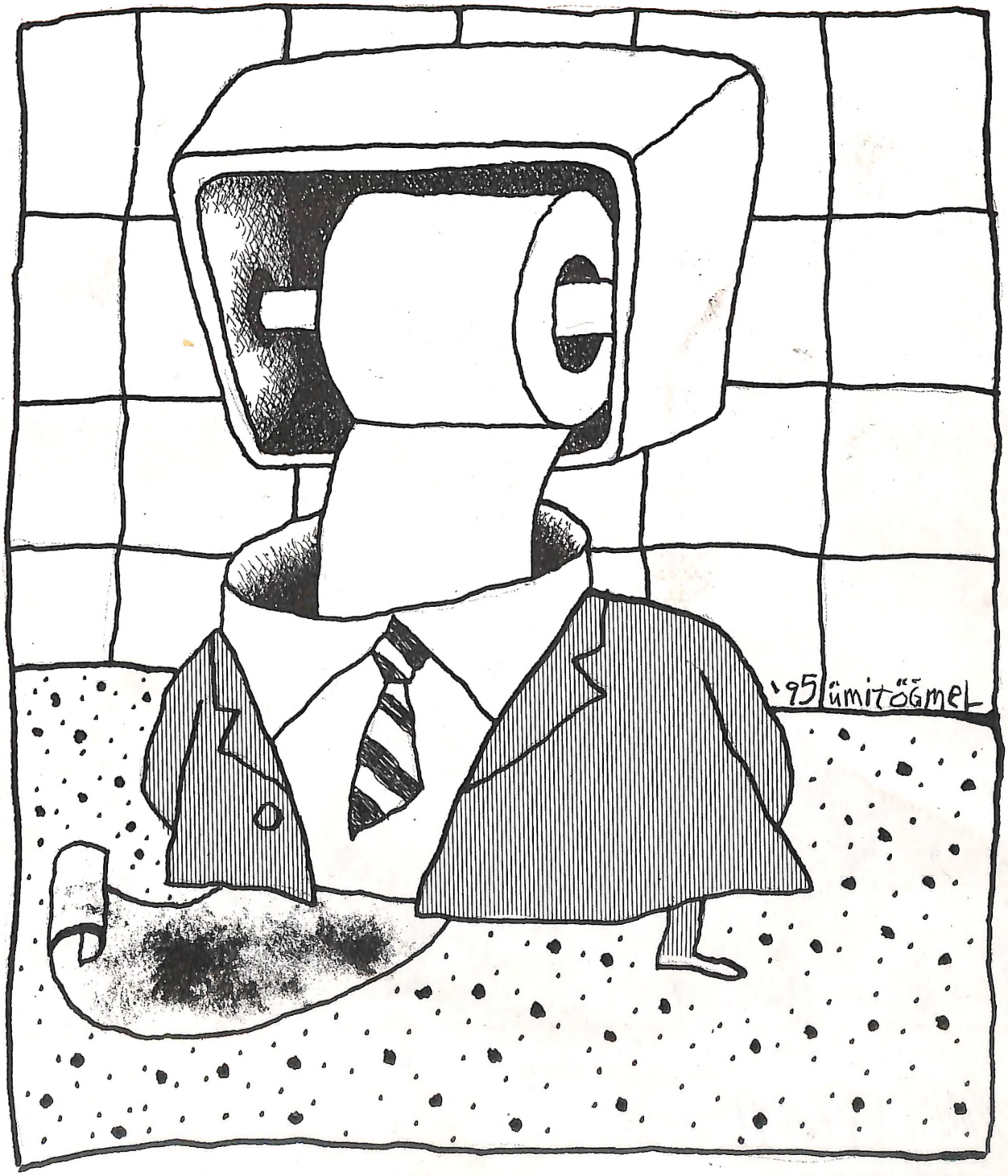

YARIN ÇOK GEÇ OLABİLİR

AHMET ERKANLI

KARİKATÜR

SAHİBİ VE YAYIN YÖNETMENİ
KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ ANKARA İRTİBAT BÜROSU ADINA ANKARA TEMSİLCİSİ
METİN PEKER

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
BÜLENT OKUTAN

YAYIN KURULU
ALİ FUAT SÜER
MURAT ÖZMENEK
ORHAN TÜLEYLİOĞLU
CUMHUR GAZİOĞLU
HİCABİ DEMİRCİ

KATKIDA BULUNANLAR
ALİ ULVİ ERSOY
ALTAN ÖZESKİCİ
AHMET ERKANLI
AHMET ÖZTÜRK LEVENT
AHMET ÖNEL
ALİ SUR
ALİ ŞÜKRÜ FİDAN
CEM KOCATÜR
CEMALETTİN GÜZELOĞLU
DİNÇER PİLGİN
ERDOĞAN BAŞOL
ENGİN SELÇUK
EROL ANAR
ERAY ÖZBEK
EDİZ ÇELİK
EROL ÖZDEMİR
FERRUH DOĞAN
FIRUZ KUTAL
HÜSEYİN GÜLER
HASAN UYSAL
HAKAN ŞENGÜN
HÜSEYİN ÇAKMAK
HİCABİ DEMİRCİ
İSMET LOKMAN
KADİR DOĞRUER
KADİR CENGİZ
KEMAL HAYIT
MUHAMMED ŞENGÖZ
MURAT SAYIN
MÜMTAZ İDİL
MÜRTEZA ALBAYRAK
MEHMET ALİ TÜRKMEN
MUSTAFA BİLGİN
ORHAN DOĞU
OĞUZ GÜREL
TURGUT DEMİR
RUHİ TEK
ÜMİT ÖĞMEL
ÜLKÜ OVAT
SEMİH POROY
SEÇKİN TEMUR
SELİM USLU
SERVET GÜREL
SABİT FİKRİ
SERDAR ÇAKIRER
SERDAR KUTCA
TURGAY KARADAĞ
TAYFUN TALİPOĞLU
YENER ÇAKMAK
YÜKSEL AKIN
YİĞİT ÖZGÜR

BASKI
BAROK OFSET
ANKARA

İRTİBAT VE YAZIŞMA ADRESİ
Konur Sokak 31/10 Kızılay-ANKARA
Tel: 417 37 28

POSTA ÇEK NO : 104902 METİN PEKER
Altı Ay : 180.000.-TL Bir Yıllık: 360.000.-TL

Kapak Tasarımı : Servet GÜREL
Kapak Karikatürü : Ümit ÖĞMEL

Karikatür Dergisi'ndeki eserler kaynak gösterilmeden yayınlanamaz.

KARİKATÜR'DEN

SEVGİLİ KARİKATÜR DOSTLARI

2 Temmuz 1993 günü Sivas'ta, Türkiye'yi orta çağın karanlıklarına götürmeyi amaçlayan gerici güruh tarafından katledilen sevgili arkadaşımız Asaf Koçak'ın anısına bir karikatür yarışması düzenledik. Amacımız acımızı tazelemek ya da bir yarayı yeniden kanatmak değildir. Bu yarışma ile Asaf Koçak adı altında, Sivas'ta yitirdiğimiz diğer dostlarımızı ve tüm demokrasi şehitlerimizi saygı ve sevgi ile anmak istedik. Karikatür ve Grafik sanatımızın değerli ustalarının jüri olarak görev aldığı bu yarışmada katılımcı sanatçılarımızı özgür bırakmak en doğru olanı diye düşünüp, konuyu "Serbest" olarak belirledik. Çizer dostlarımızın Asaf Koçak Karikatür Yarışması'na omuz vermelerini diliyoruz.

Türkiye tam bir çelişki yumağına dönüştü. Siyasi hatalar ve gaflar kimler tarafından nasıl yönetildiğimizi gözler önüne seriyor. Milletimizin çok değerli vekilleri kendileri için hayati önem taşıyan kıyak emekliliği bir gecede çıkartırken, çalışanları mezarda emekli etmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Bu yasa için uğraş veren tüm siyasileri kutluyor, adlarının altın harflerle Meclis'in şeref locasının duvarına kazınmasını diliyoruz. İşçimizden de asgari ücret civarındaki bir ücret ile ölünceye kadar çalışma özverisi göstermesini siyasiler adına istiyoruz.

Medya terörü bu ülkede ne Babıâli, ne de Rüzgârlı Sokak gazeteciliği bıraktı. Nereden nasıl kazanıldığı bilinmeyen trilyonlarla kurulan TV'ler, gazeteler var artık. İşlevleri, yargısız infaz örneği yazılar yazmak, kredi ve teşvik için şantaj haberler vermek. Medya patronunun ya da siyasi güçlerin emrindeki kalemşörler gazeteci olduklarını, gazetecilik yaptıklarını sanıyorlar. Temizleme tozu, yatak çarşafı, masa örtüsü, teneke kolye, otomobil kuponu uğruna gazete alan halkımız bu saçmalık ve rezilliğe neden rağbet ediyor? Çaresizlik, eğitimsizlik ya da fukaralık mı? Yoksa, Aziz Nesin'in "Bu milletin yüzde 60'ı aptaldır" sözü mü doğru?

MAKSAT MUHABBET

■

hASAN uYSAL

■

M İ Z A H Y A Ş A M D I R

Yaşayan, gerçek mizah bizatihi yaşamın içinden çıkıyor. Tabi yaşamı mizah olanlar da vardır ama bu şimdilik konumuz dışı. Mizahın yaşam olduğunu biliyordum ama buna ayrıca tanık da oldum. Örneğin geçmişte kalan yaşanmış bir olayı KARİKATÜR Dergisinde yazdığımda, diğer yazılarla kıyaslanmayacak kadar olumlu tepki aldım. Yalnız tepki değil ayrıca teşvik edici uyarılar da... Kimisi "yaşadıklarını yaz" derken, "Belli ki sende daha neler vardır. Topla da kitap yap" diyen bile oldu.

Bu tepki ve uyarıların diğer yazıların hiç beğenilmediğine yönelik bir işaret olup olmadığını bilemiyorum. Yani ehven-i şer olarak, anıların yazılmasını da istemiş olabilirler. Ya da beni gaza getirip de ardımdan, "Bu herif tırladı. Bir haltmış gibi anılarını yazmaya başladı. Bu abuk subukluları mı çekeceğiz?" diyerek yazmamı engellemeyi de amaçlamış olabilirler.

Herneyse, gaza gelmiş gibi yapıp isteği yerine getirelim.

Yıl 1984, dile kolay bana dün gibi geliyor ama 11 yıl olmuş. Askeri darbe sonrası ilk yerel seçimler yapılmış, ANAP genel seçimlerde olduğu gibi silip süpürmüş. Seçimden kısa bir süre sonra Köyceğiz'in DYP'li Belediye Başkanı sizlere ömür. Zorunlu olarak seçim yenilenecek. Seçim öncesi propaganda konuşmasına DYP'den o zamanki genel başkanları Yıldırım Avcı gidecek. Cumhuriyet'ten beni görevlendirdiler. Sabahın köründe DYP otobüsüne bindik. Afyon-Burdur-Denizli-Muğla yolu ile Köyceğiz yapacağız. Programa göre ancak 15-16'da varacağız, konuşma falan derken biz haberi en erken 19'a doğru yazdırabileceğiz ki, haberimiz taşra baskısına giremeyeceği gibi, geç geçtiğimiz için şehir içi baskılara da ancak bir kaç kelime girebilecek. Yıldırım Avcı'dan rica ettik;

"Bizim emeğimize de yazık. Onca saat git-gel iki satır haber için. Bu sizin için de kötü. İsteriz ki haberimiz geniş girsin, gittiğimize değsin!"

O da ne istediğimizi sordu;

"Yolda size soru soralım. Afyon'da yarım saat mola verelim 'Seçimler için Köyceğiz'e giden Yıldırım Avcı yolda basın mensuplarının sorularını yanıtladı' biçiminde haberimizi yazdıralım" deyince kabul etti. Tüm gazeteciler otobüsün en önüne yığıldık. Avcı esti gürledi. Anayasayı yerden yere vurdu, askeri yönetimi suçladı, yerel seçimleri ANAP'ın tehditle kazandığını ileri sürdü ve "gelecek hafta Isparta'da Egemenlik Milletindir mitingi düzenleyeceklerini" açıkladı. Sıra sorulara gelmişti. Bir soru üzerine Köyceğiz seçimlerini ezici bir çoğunlukla kazanacaklarını ileri sürünce müdahale ettim;

"Köyceğiz başka ülkenin sınırlarına mı dahil? ANAP madem tehditle kazanıyor, burada niye siz kazanıyorsunuz?"

Gülcü Avcı. "Köyceğiz"liler ANAP'ın tehditlerine pabuç bırakmayacak kadar yüreklidir" demesin mi. Peki diğerleri? Herneyse bu zaten ısınma sorusuydu. En munis ve yumuşak tavrımı takınarak asıl sorularıma geçtim;

"Önümüzde ki hafta Egemenlik Milletindir mitingi düzenleyeceğinizi söylediniz. Oysa siz milletin egemenliği askıya alındığı dönemde Danışma Meclisi üyesi idiniz. O zaman ki tavrınız mı yoksa bugün ki tavrınız mı doğru?"

Avcı sinirli ve biraz da iğrenerek bana baktı; "Ne alakası var? Hepsi millete karşı görevimiz" gibi alakasız bir yanıt verdi. Son soruma geçtim;

Açıklamanızda Anayasa'yı eleştirdiniz. Bildiği kadarı ile siz Anayasaya olumlu oy veren Danışma Meclisi üyesisiniz. Bu tavrınız nedeniyle bir özeleştiri yapmayı düşünüyor musunuz?

Yanıt, Avcı'yı genel başkanlıktan düşünceye kadar zor durumda bırakacak biçimde geldi. Dişlerini sıkarak, sinirle karşılık verdi;

"Hayır efendim. Sen yanlış anlamışsın. Ben Anayasayı değil geçici maddelerini eleştiriyorum. Bu Anayasa, DYP olarak desteklediğimiz, bizim istediğimiz Anayasadır."

Daha sonra demokrat rollere soyunacak Kurtar Baba'nın, emanetçi genel başkanı büyük pot kırmış, bu yanıt onun gidişini de kolaylaştırmıştı.

Genel Başkanını zor durumdan kurtarmak isteyen bir işgüzar, bizleri arkaya doğru iteleyerek "tamam arkadaşlar, basın toplantısı bitti. Yerlerinize geçebilirsiniz" diye konuyu kapattı.

Görevini yapmış komutan edası ile arkadaki yerime geçerken, otobüsün 3. ve 4. sırasında yalnız oturan DYP'nin Genel Başkan Yardımcısı Baki Tuğ ayağa kalktı; Herkesin duyacağı bir sesle iltifatlar yağdırmaya başlamasın mı? "Bravo, bu yaşta siyasi sezi, bu zeka.." diye gidiyor. Meğer Baki Tuğ, Avcı'ya muhalif olmayı bırakın üstelik kavgalı imiş. Biz de hasbel kader Avcı'yı tuş ettik ya. Aklınca beni kullanıp o da Avcı'ya geçirecek. "ille beraber oturalım" diye ısrara başladı. Yaşamım boyunca aldığım iltifatları kısa sürede üçe katladı. "Hayır, teşekkür ederim" demem işe yaramıyor. Ben, Baki Tuğ'un yanına. Deniz Gezmiş'i astıran askeri savcının, Türkeş'in 9 Işık'ını iddianamesinde devlet görüşü diye savunan sözde hukukçunun yanına. Asla! "Bir dakika" dedim, sesimi yükselterek. Bütün otobüs olayı izliyor. Herkes susunca devam ettim; "Görüşlerim nedeniyle sağolun, haketmediğim iltifatlarda bulundunuz. Ancak ben bu görüşleri geçmişte de savunuyordum. Nitekim bu görüşlerim nedeniyle hakkımda 7 yıl hapis cezası isteyen de sizdiniz?"

Otobüste bir kahkaha koptu. Baki Tuğ, o 9 yıl önce sıkıyönetim mahkemesinde karşımda heyüla gibi duran askeri savcı kireç gibi olmuştu.

"Ne zaman, nerede, tanıyamadım" diye kekelerken vurucu darbem ardından geldi.

"Bu çok önemli değil. Bu görüşleri savunmak benim görevim, beni yargılayıp hapis cezası istemek te o zaman sizin görevinizdi. Ancak bir duruşma öncesi benim için 7 yıl hapis isterken, eniştemin ricası üzerine ertesi duruşma beni salıvermiştiniz. Bunu içime hiç sindiremedim doğrusu."

9 yıl öncesinin intikamını çok acı almıştım. Otobüste nasıl bir kahkaha tufanı koptuğunu tahmin edersiniz. Yine tahmin edeceğiniz üzere Tuğ, bir gazeteci olarak benimle bir kaç yıl görüşmedi. Şimdi uzaktan bakışıp selamlaşıyoruz ve eminim birbirimizin eline düşmemeyi arzuluyoruz. Bu bahane ile de beni Mamak'tan çıkartan eniştemin kulaklarını çınlatıyorum. Enişte kim mi? 12 Mart'ta Behice Boran'ı kelepçe ile muayenehanesine getiren askerleri odadan atıp, kelepçeleri çıkarttırdığı için Ordu'dan uzaklaştırılan Dr. Ayhan Gülhan. Baki Tuğ'u hiç sevmediği halde geçirdiği mide kanamasına ilk müdahaleyi yapıp, yaşama döndüren kişi. Sırf benim için Tuğ'a gidip, "Senden bir can alacağım var. Yeğenimi bırak ödeşelim" diyen eniştemin saygıyla ellerinden öpüyorum.

Bilmiyorum yazdığıma değdi mi? Gelecek sayıda da benden yine yazı isterlerse, gazetecilik anılarının gerçekten istendiğine inanacağım. Aksi halde bilin ki yine gaza geldim demektir. Sonuç ne olursa olsun -gaza getirenler hariç- sağlıcakla...

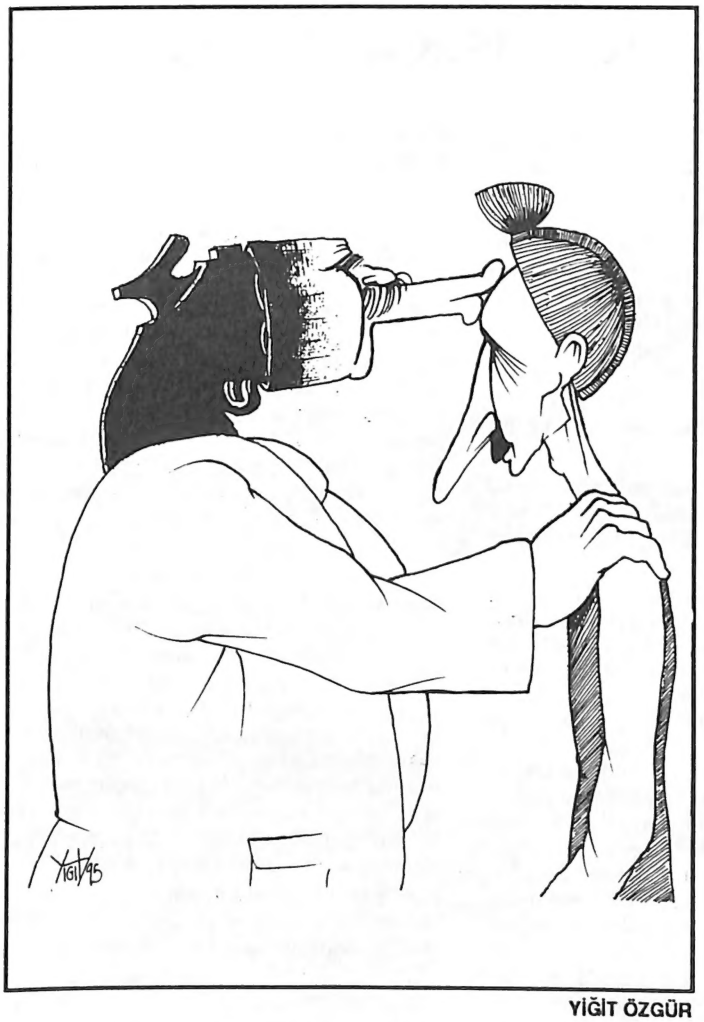

YİĞİT ÖZGÜR

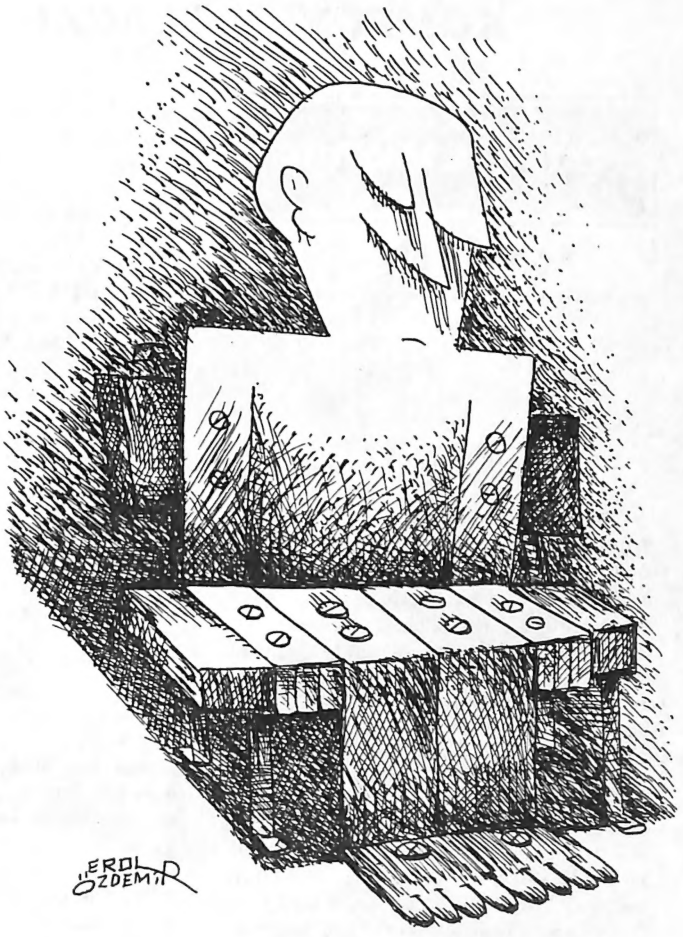

EROL ÖZDEMİR

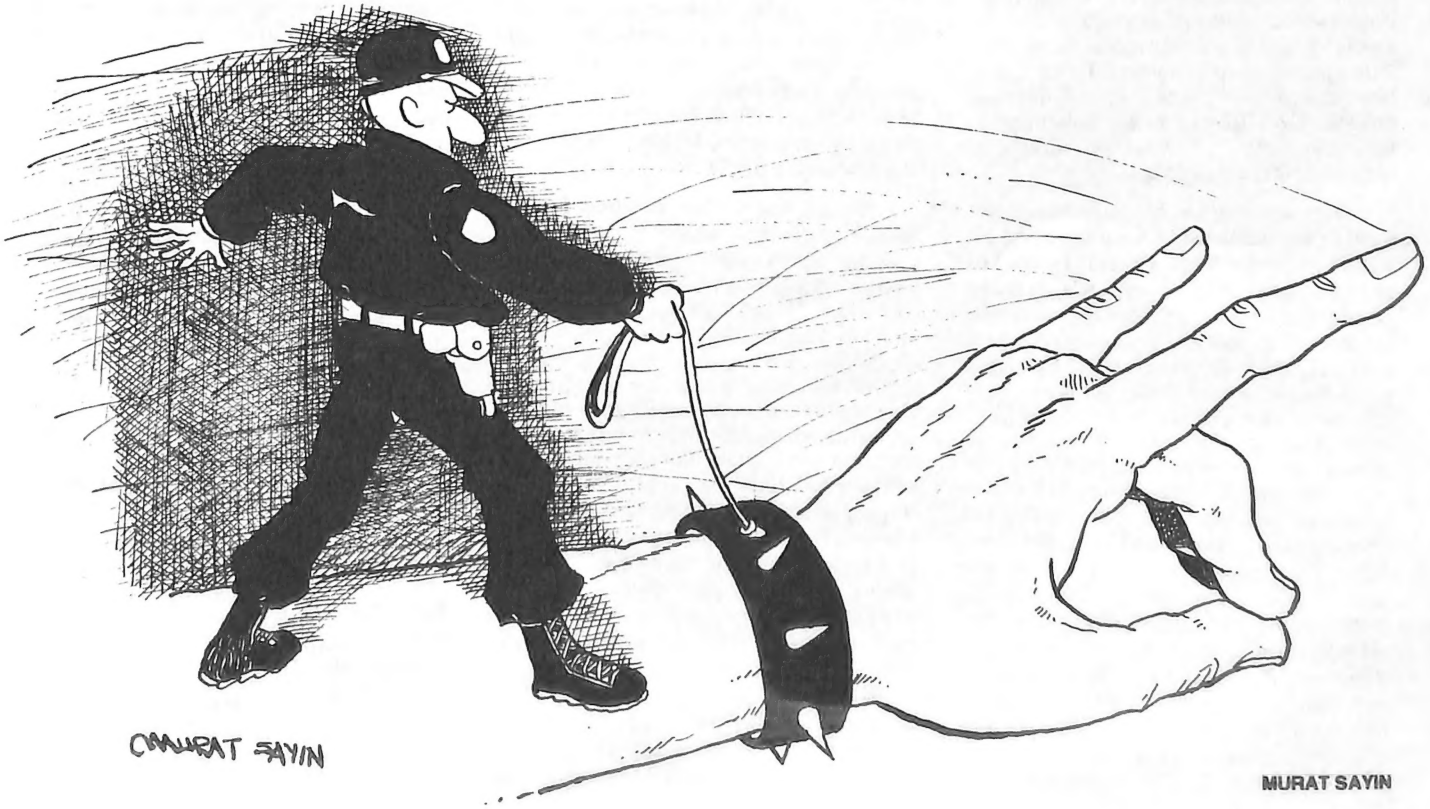

MURAT SAYIN

KOMEDYEN OLARAK SADRİ ALIŞIK'IN ÖNEMİ

ZARF İLE MAZRUF

SABİT FİKRİ

Sadri Alışık'ı oyuncu olarak irdelemek Türkiye'de komedinin, özellikle de Türk sinemasındaki komedinin gelişimini bir nebze anlamayı beraberinde getirmektedir. Filmografisine bakıldığı zaman önceleri karakter oyuncusu olarak görüldüğü, zaman zaman kötü adamı oynadığı, kimi zaman da başarılı başrol artisti olarak ortaya çıkması, filmi götürmesi tam da 1960'lı yılların başındaki; başlarındaki olağan türdeki bir gelişmeden sonradır. Hulki Saner'in yıllar yılı çektiği **Turist Ömer** filmleri ilk defa onun üzerine bina edilen bir filmle belirmemiş, **Helal Olsun Ali Abi** filminin bir yan tipiyle gündeme gelmiştir. Bundan sonra da bu tip önemli sayılabilecek kimi başkalaşımlar göstererek süregitmiştir. Çektiği çoğu filmlerin yönetmenlerinin önemli olmayışı tipin, bu arada Turist Ömer tipinin şekillenmesinde Sadri Alışık'ın da önemli bir işlevi olmasına yol açmıştır. Zaten TRT 2'de gösterilen programda Turist Ömer filminden kimi önemli başka filmlerine, örneğin **Gönlübol**'a kadar tiplerin şekillenmesinde ne ölçüde katkıları olduğunu bizzat kendisi anlatmıştır.

Sadri Alışık'ın bir biçimde neredeyse akılda çakılı kalan filmleri vardır. Şöyle bir hatırlandığında **Aah Güzel İstanbul** ve **Paydos** 1960'lı yıllarda çekilen önemli filmlerdir. Daha önceki dönemde de akılda kalabilecek film örnekleri olarak **Kalpaklılar** ve **Yalnızlar Rıhtımı** gösterilebilir. Ancak Sadri Alışık'ın oyuncu olarak öne çıkması, komedyenliğinin ötesinde oyunculuğunun oturması ve tek başına filmi sürükleyebilmesi bir miktar daha sonradır. Burada da öncelikli olarak gündeme getirilebilecek, etkileyiciliği belirlenebilecek husus demin bahsedilen Turist Ömer filmleriyle gene yakın dönemdeki Küçük Hanımefendi serisidir. Aslında ikisi de biraz değil, fazlasıyla farklı bir görünüm sergilemektedir. İlki, Küçük Hanımefendi serisi Türkiye'de daha önceden ortaya çıkan salon komedilerinin biraz değiştirilmiş ve geliştirilmiş bir şekli olarak gündeme gelmektedir. Bir yanıyla salon komedileri 1960'lı yıllardaki Türk sinemasının doğal gelişiminin ürünü olarak düşünülmektedir. Buna mukabil diğeri, Turist Ömer daha ayrıksı bir tipdir. Turist Ömer tipiyle Sadri Alışık komedyen olarak Türk sinemasının dışında yeni bir yönelimi gündeme getirmekte ve yeni bir dönemi somutlaştırmaktadır. Tabii bunun başka alanlardaki kültürel gelişmelerle bağlantısı vardır. Hulki Saner'in de katkıda bulunduğu bu biraz populist, biraz lumpen tip sinemada yeni bir dönemin komedi alanındaki işareti olarak görülebilir.

Aslında o dönem komedi alanında iki ayrı tipi ortaya çıkarmıştır. Adanalı Tayfur tipiyle Öztürk Serengil, Turist Ömer tipiyle de Sadri Alışık. Sadri Alışık'la Öztürk Serengil'in arasındaki en önemli fark ilkinin abartılı olmayan oyununa mukabil, ikincisinin abartıyı en had safhaya kadar götürmesidir. Sadri Alışık tümüyle abartısız değildir ama Turist Ömer modası da haliyle bir süre sonra bitmiştir. Belki bu iki tür filmleriyle Sadri Alışık sürekli olamamış; komedi filmlerinin doruğuna bir anlamda bu iki aykırı sayılabilecek döneminden sonra ulaşmıştır. Zaten Sadri Alışık'ın akılda kalan, düzeyli, geleneksel Türk sinemasının doğrultusunda uygun ve onu aşan türdeki filmelri bu son döneminde gerçekleşmiştir. Bu dönemde Sadri Alışık komedi oynadığı kadar dram da oynamıştır. Ancak temel farklılık daha sonraki dönemde gündeme girmiş, Şener Şen ve Kemal Sunal'ın belirdiği sıralarda da Sadri Alışık'ın komedi oyuncusu olarak önemi de, dönemi de bitmiş gibi görünmüştür. Yalnız bu noktada Şener Şen'in ve Kemal Sunal'ın Türk sinemasında komedyen olarak belirmelerinin arkasındaki yönetmenin, Ertem Eğilmez'in işlevini hesaba katmak gerekmektedir.

Herhande son filmi **Yengeç Sepeti** Sadri Alışık'ın komedyenliğinin ötesinde oyuncu olarak yeteneğinin sergilendiği önemli örneklerden biri olmuştur. Aslında onun "Şimdi gol oldu mu hâkim Bey?" tiradında şekillenen, komedyenliği ölçüsünde dram oyunculuğunun güçlülüğünü somutlaştıran **Şaka ile Karışık** filmi vardır. Zaten ölümünden sonra TRT 2'de gösterilen özel programdaki konuşmasında sanki eleştirmenlerin tebarüz ettirmemelerini ele alır, eleştirir tarzda konuya yaklaşmıştır. Bir dönem yoğun ve yaygın olarak filmleri sürüklemiş ve Türkiye'nin sıradışı nadir oyuncularından biri olmuştur. Sadri Alışık denince asıl ağırlıklı olarak bu dönem filmlerinin anlaşılması gerekmektedir. Oyuncu olarak yeteneklerinin neredeyse tümünü kullandığı bu filmler Türk sinemasının iyice yaygınlaştığı dönemin filmleridir. Son dönem ise komedyen olarak Şener Şen ve Kemal Sunal'ın yaygın popülarite kazandıkları dönemdir. İşte Sadri Alışık'ın farklılığını tam da bu noktada yakalamak gerekecektir.

Kemal Sunal'ın komedyenliğinin türünde değil, yaygınlığında bir biçimde Öztürk Serengil oyunculuğunu çağrıştıran bir şey vardır. Biraz da bu özelliğiyle bakıldığı zaman iki artistin komedisinde, filmlerinde yönetmenleri aşan bir yan bulunmaktadır. Yönetmenleri her kim olursa olsun, filmler giderek daha çok birbirine benzer olmuştur. Her ikisin de abartı ve sululuk neredeyse en had safhaya kadar gelmiştir. Buna mukabil Ertem Eğilmez'in filmleriyle sinemada bir yere gelen Kemal Sunal bu disiplini bir ölçüde değil, tümüyle aşarken, Şener Şen disiplinin çerçevesini ciddi olarak zorlamamış, mümkün olduğunca abartıdan kurtulmaya çalışmıştır. Başka yönetmenlerle de çalışması onun belli bir disiplin içerisinde konuları değerlendirmesini engellememiştir. Sadri Alışık'ın farkı tam da bu noktada ortaya çıkmaktadır. Şener Şen'in son dönemin sıradışı yönetmenleriyle çalışmasına karşın Sadri Alışık Yeşilçam'ın sıradan yönetmenleriyle komedyenliğini şekillendirmeye yönelmiştir. Dolayısıyla bu nedenle de Sadri Alışık'ın komedyen olarak oyunculuğunda kendine özgü yanlar az değildir. Sadri Alışık belki de bu nedenle bizim sinema tarihimizde belirgin olarak farklı, özgün yanlar taşıyan, değişik tadlar ileten bir oyuncu olarak kökleşmiştir. Bu komple oyuncu uzun süre Türk sinemasının yer tutmuş ve komedyenliği kadar oyunculuğuyla da sinemada iz bırakmıştır. Çoğu komedi oyuncusunun aksine salt komedyen olarak kalmamış, oyuncu olarak da Türk sinemasının sayılı aktörlerinden biri olmuştur.

Akılda kalan ya da hafızaya çakılı kalan kimi filmleri bu açıdan belki daha iyi bir tablo ortaya çıkarabilir. Mizaha doğaçlama olarak da yatkınlığının en güzel göstergesi vaktiyle **Artist** dergisiyle gerçekleşen bir söyleşisidir. Bu söyleşideki doğal cevapları mizaha ne ölçüde yatkın olduğunun en güzel kanıtıdır. Bunun böyle anlaşılması **Ah Müjgan Ah**'tan, **Gönlübol**'a; bir doçent kadınla ilişkisinin anlatıldığı filme kadar Sadri Alışık portresini çok güzel verir. Belki de bugünlerde Sadri Alışık'ı anlamanın en güzel vesilesi **Efkârlıyım Abiler** filmindeki yaklaşım doğrultusundadır. Türk kültürüne biraz âşina, bunun özellikleri katı şekillerde değil, yaşanan hayat içinde yakalayanların hafızasında Sadri Alışık filmleri yıllar yılı çakılı kalacaktır. Bu filmler hele de kendi sesiyle okuduğu Türk sanat müziği parçalarıyla beraber tam da çekildiği dönemlerin haletiruhiyesini yansıtmaktadır.

HAKAN ŞENGÜN

KADİR DOĞRUER

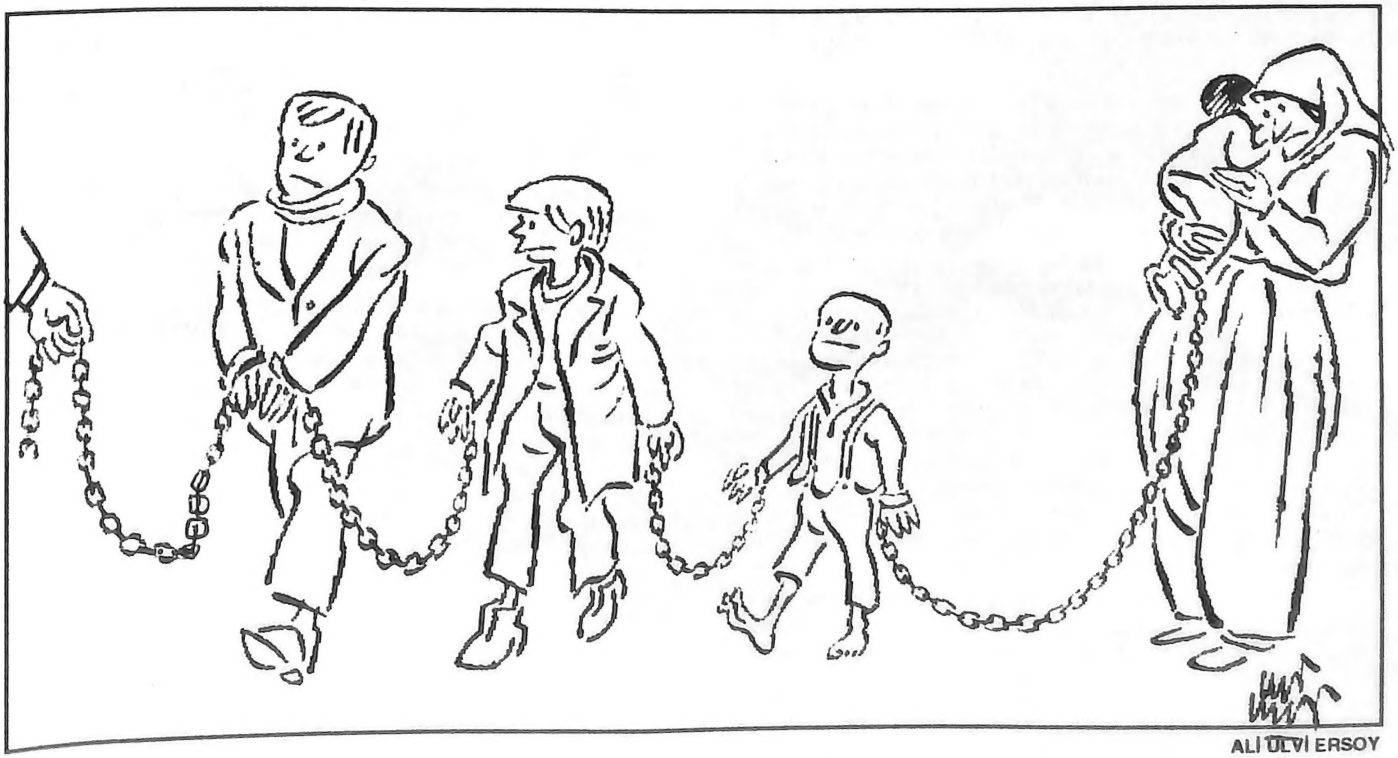

ALİ ÜLVİ ERSOY

BAYOKURYAZARÇİZER

■

Bülent OKUTAN

■

ELMA DERSEM ÇIK

"Erişir menzili maksuda aheste giden
Tir-i reftar olanın bağına damen dolaşır."

Yukarıda dizelerini okuduğunuz şair; bu sözlerle ne gibi bir tema işlemiştir?

A) "İşini ve çişini yavaş yavaş yapanlar, asla prostat olmaz" demiştir.

B) "Çarşafa dolaşmak istemiyorsanız, doğru bildiğinizden şaşmayın" demek istemiştir.

C) "Düşünüp taşınmadan karar vermeyin, hedefinize ağır ağır ulaşın" demiştir.

D) "Hızlı giden atın dışkısı, seyrek düşer" demeye getirmiştir.

E) Hiç bir şey anlatmak istememiş, boş bir zamanında resmen zırvalamıştır.

9 Nisan günü il merkezlerinde yapılan ÖSS sorularından biri böyle anlamsız birşey olabilir. Burda amaç yarışan talihli mudi'nin, pardon öğrencinin en yaklaşık yanıtı bulup işaretlemesidir. Zaten bu günlerde de yazılı basınımızda izliyorsunuzdur; en makbul yayıncılık anlayışı, bu vesile ile tirajların geçmiş yıllara ait soru sayfaları ile yükseltilmesidir.

Dile kolay, bir buçuk milyon kişi istikbali için doğru yanıtlar verip, puan avına çıkıyor. Hedeflenen bence bu ülkeye yararlı insanlar olmak, ama gelin görün ki realitesinde sürüm sürüm sürünmemek gibi ciddi bir kavram saklı. Bunun yanı sıra, yıllardır bir kuruluşta memur statüsü ile çalışıp üçün birini alamamış çalışanlarımızın da bu sınavda ter dökeceği acı gerçeği de var.

Ancak bir gerçek daha var ki, bu yarışın hiç bir zaman bilimsel ve adalet ilkeleri ile bağdaşmadığı, insanların geleceğine yönelik seçim yapamadığı... Bana birileri mutlaka şöyle bir telkinde bulunmalı diyorum: "Sevgili dostum Raşit Arif, yav kardeşim sen hep olaylara ve insanlara kara gözlükle mi bakarsın? Ne karamsar bir yazarsın, bırak bunları acızık ta güzellikleri gör". Çok istiyorum hemde çok. Ama bilhassa şu konuda yapıcı olmak bana rüya gibi geliyor. İçimden geçenler tabii ki güzel şeyler, ama gerçek gün gibi ortada. Her sınavın önünde sektörler türeyip, her sınavın sonunda yeni zenginler meydana çıkıyor. Hangi birimiz ileride mesleğe adım atınca "Hah bu soru bana ÖS sınavında da sorulmuştu, bak yine karşıma çıktı ya da ben bunu önceden bilirim" diyebiliyoruz.

Belki içlerinden biri, şansı da yaver giderse ileride devlet kademesinde iyi bir görev alıp, ATV, BTV, CTV mikrofonları önünde ulusa seslenecek ve Aziz ve leziz yurttaşlara; Gazi Osman Paşa'da yaşanan olaylarla Kuzey Irak'taki harekatın karamelasını yapıp analiz etmeden, Plevne müdafasını otuz beş bin kişi ile taarruza dönüştürüp Demir Lady ünvanını kapacaktır. O ayrı olay. Ama sadece birbuçuk milyon mudiden biri...

Milli Eğitimde kanayan yara yıllar varki hiç kapanmadı. İşte ne zaman bu konu gündeme gelse kendimizi kaptırıveriyoruz. Üniversite seçme sınavlarından yola çıkıp ta kendimizi 36. paralelde de buluvermek kolay olmuyor ama ne yaparsınız, buda bizim yazım tekniğimiz.

Nevruzu, bahardı derken birde bakmışız kar yağıvermiş memleketimizin dağlarına... Akşamları evde uzun oturup, kısa keserken ve de köpüklü kahvemizi höpürdedip içerken izlediğimiz haber bültenlerinde; Mehmetçik henüz Zaho'da. Operasyonlar sürüyor, harekatın bedeli ise 60 trilyonu çoktan aşmış. Ancak uğraşılara rağmen, askeri güçler doğada nadir bulunan Apo ni tatus Pekeköfteharus isimli süs bitkisini arar gibi suçlu arıyorlar.

Mehmetçik sıkılmış artık ton balığı konservesi ve muz yemekten. Anasının elceğizi ile yaptığı gözlemeyi arıyor, mantısını arıyor, yavuklusunun iri kara gözlerini özlemiş, hırsla sarılıyor elindeki ağır silaha, karşı dağlara keskin bakıyor, bağırası geliyor "Yeter artık be çıkın ortaya.." Avrupa da bizim Demir Lady'e sesleniyor. "Yeter artık Tans hanım, çıkın oradan!" Ülkemizde ne kadar muhalif varsa onlar da ayrı bir telden çalıyor "Elma dersem çık, armut dersem çıkma.."

Bu arada bazı genç entellektüel yazarlarımız da çeşitli spekülasyonlar peşinde olup, satılmayan son kitabı için fırsatı değerlendiriyor, dünyanın sayılı yayın organlarına konuk olup askeri demeçler veriyorlar.

Yani biraz daha sıksalar bırakın Ortadoğuyu, özel harp stratejisi, reykjavik mutabakatı, teritoryal, konspet, risk analizi, amfibi harekat konusunda geniş çaplı lojistik bilgileri verebilecekler. Vallahi pardon yani... Yazmasına yazsın, elbette olayların ve konuların arkasında kalmak bir aydına yakışmaz. Zaten Atatürk de bir söylevinde aynen şöyle diyor "Yetişecek çocuklarımıza ve gençlerimize tahsilin hududu ne olursa olsun, en evvel, herşeyden evvel Türkiye'nin istiklaline, kendi benliğine, milli geleneklerine düşman olan unsurlarla mücadele etmek lüzumu öğretilmelidir." Yani bu işin hocası var.

Siz bunu sadece demokratik haklar, insan hakları bazında değerlendirebilir, bu kulvarda mücadele verebilirsiniz. Askeri konularda ahkam kesmek hiç bir sivilin haddi, hukuku olmamalıdır. Tabii bunun tersi bir tezde askerler için geçerli olmalı, herkes önündekini yemelidir. Benim önümde ne mi var? Brother marka daktilo makinası var. Yav kullanmayıp ta turşusunu mu kuracağız bu makinaların?

CUMHUR GAZİOĞLU

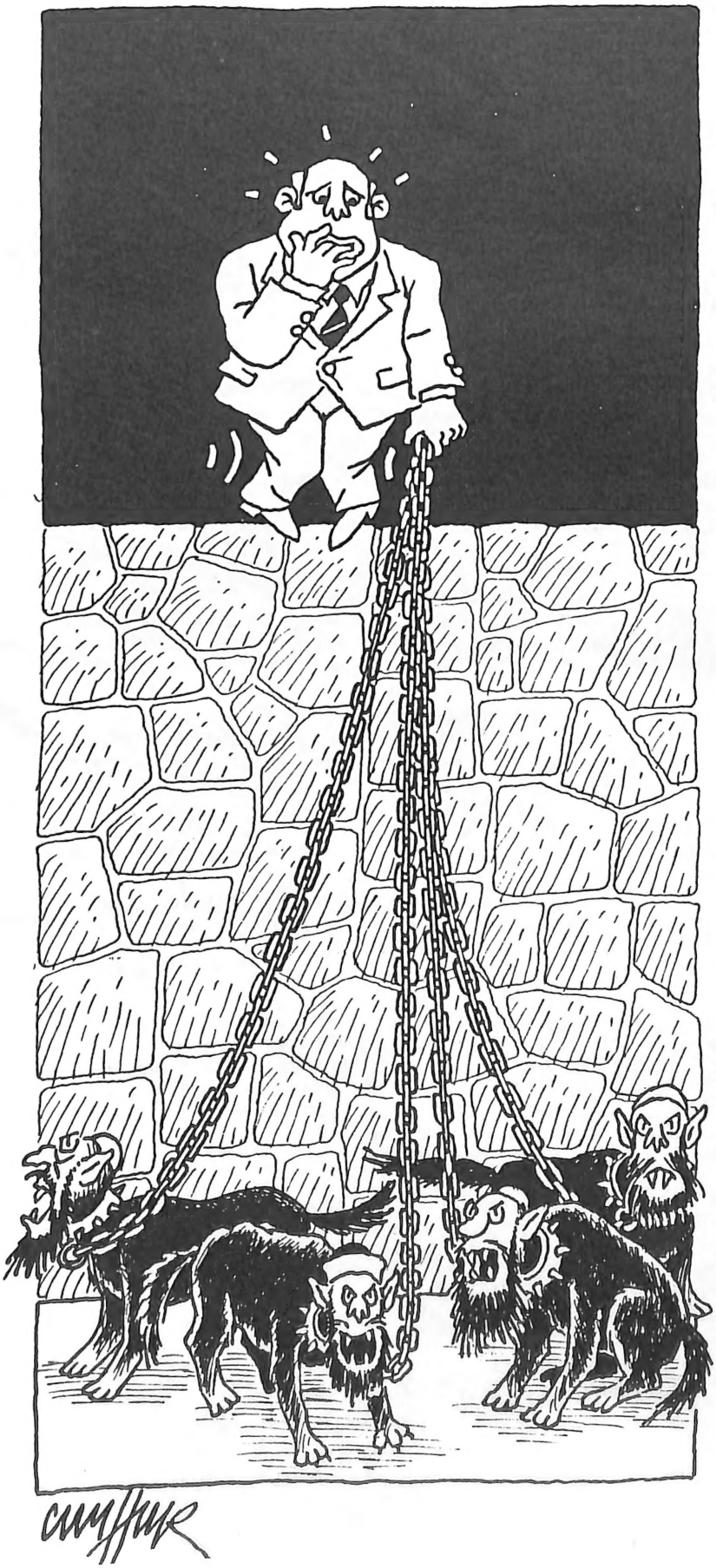

TREN PENCERESİNDEN

RUHİ TEK

ÖDÜL

Haydarpaşa-Adapazarı treni hedefine doğru olanca gücüyle gidiyordu. Demirbaş yolculardan temizlik şirketinin müdürü, futbol hakemliğini bırakan arkadaşının omuzuna dokundu.

- Azizim, "temiz eller" ödülünü tetikçiye vermeli.

Eski hakem "faul" çalmaya hazırdı.

- Neden?

Müdür elindeki gazeteyi katladı.

- Bir kurşun, bir devrin nasıl birşey olduğunu ortaya koydu. Cerehat aktı. Prenslerin nasıl şey olduğu anlaşıldı.

Eski hakem gülümsedi.

- Millete çaktırmadan ne faulller yapmışlar, ne ofsayt golleri atmışlar.

- Ama kazançlı çıkan faulleri yapan değilde, faulleri yaptıranlar olmuş. Toplumu da yağcıları aracılığıyla bir güzel uyutmuşlar.

Eski hakem güldü.

- Ne yazık ki hala oyun faullü oynanıyor.

Makinist virajı hızla döndü.

Hakem eskisi yine konuştu:

- Eeee, modaya bizim Haydarpaşa-Adapazarı treni de uydu. Köşeyi döndü.

Tren raylar üzerinden kayarcasına hedefine doğru ilerlemesini sürdürdü.

YASAK

Pendik durağına tren yaklaşınca yavaşladı. İnmeye hazırlanan yolcular ayağa kalktı, kapıya doğru yürüdü. Pencereden bakan ilkokul birinci sınıfa giden çocuk tabelaları okuyordu.

- Pendik Kahvesi, Bizim Manav, Erkek Berberi.

Annesi çocuğu pencerenin önünden çekti, yanına oturttu.

- Oğlum okuyup durma, başımıza iş açacaksın.

İnmeye hazırlanan genç, kadına laf attı.

- Çok iyi yapıyorsun. Çağ atlamak böyle olur. Kimse okuyup yazmasın, düşünmesin diye kağıda her gün zam yapılıyor. Kitap vergileri arttırılıyor. Kitap, suç aleti olarak gösteriliyor. Bunların hepsi vatandaşın iyiliği için. Okuyarak, düşünerek akıllarının karışmasını kimse istemiyor. Cezaevlerine girmelerini kimse istemiyor. Baksanıza, otlar cezaevine giriyor mu? Hem kitap karın mı doyurur?

Tren durdu. İnecekler indi. Makinist düdüğünü öttürdü.

BİZDE İSTERİZ

Haydarpaşa garından tren hareket edince, İzmit'te bir davayı izlemeye giden avukat gazetesini karıştırmaya başladı. Bir habere gözü takıldı, mırıldanarak okudu; "Son üç dönemde milletvekilleri kendi özlük haklarıyla ilgili olarak 15 yasa çıkardı. Bu yasalardan dokuzu veto edildi, üçü Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi." Sayfada başka bir haber gördü; "Azerbeycan'ın batısındaki Kazak ve Akstafa bölgelerinde ayaklanan özel polis birlikleri, bazı resmi binaları ele geçirdi."

Tren Söğütlüçeşme istasoynuna yaklaştı.

Bir başka haber gözüne çarptı; "Milletvekilleri gibi erken emeklilik isteyen köy korucuları olağanüstü hal bölge valiliğine başvurdu." Hemen yanında başka bir haber vardı; "Basın mensupları, milletvekillerinin sert eleştirilerine hedef oldu."

Gazetesini katladı, pencereden bakmaya başladı. Tren istasyonda durdu.

DEVLET AKADEMİSİ

■

Selim USLU

■

DEVLETİN KÜÇÜLMEZLİĞİ YASASI

Eskiden devletin sadece "fiziksel" küçülmesinden söz edilirdi. "Küçülme" denilince toprak kayıpları akla gelirdi yani. İşte, **Osmanlı İmparatorluğu** şuraları, şuraları yitirdi, dolayısıyla küçüldü gibisinden. Modern çağımızın şu son dönemlerinde bir ikinci biçim gündeme girmiş bulunuyor. Bu yeni **küçülme biçimine** aynı üslubu kullanarak, "**kimyasal küçülme**" adını verebiliriz. Anlatılmak istenen devletin işlevlerinde yapılacak daraltmalardır. Aslında bu türe "işlevsel küçülme" desek de olurdu.

Devletin bu kimyasal veya işlevsel küçülmesinin Türkiye'de ilk kez, Turgut Özal tarafından ortaya atıldığını biliyoruz. Ama mucidi kendisi değildir. Şu meşhur Yeni Dünya Düzeni, hadi devlet adı da verelim Amerika, gezegenimize yeni bir nizam verirken artık devletlerin küçülmesi gerektiğine de karar verdi. Sanırız Amerikan devleti varken bu kadar çok sayıda devletin gereksiz olduğu düşünüldü. Bir anda bütün devletler ortadan kaldırılamayacağına göre de, "**hiç olmazsa küçülsün keratalar**" gibi bir politika oluşturulup insanlığın önüne kondu.

Gel zaman git zaman, **küçültme** politikası, küçülme aşkına dönüştü. Aklı eren ermeyen küçülmeden söz ediyor. RP'den ANAP'a; Çiller'den sosyal demokratlara kadar herkes küçülmeci oldu. Son sözcü ise Cem Boyner. Boyner Bey artık dikkat edilirse, yüksekliği on santimi geçen bir taşa rastlar rastlamaz, onun başına çıkıp "devleti küçülteceğiz" diye başlıyor söze.

İşin bu siyasal boyutu bizi fazla ilgilendirmez. Akademimizde sorunların daha kalıcı yanlarıyla uğraştığımız biliniyor olmalı. Derinden bakılınca rahatlıkla söylenebilir: **Devleti küçültmek olanaksızdır; fiziksel olarak da, kimyasal bakımdan da.**

Fiziksel küçültme çabalarına karşı devletler, "bölünmez bütünlük" ilkesini oluşturmuşlardır. Bizim devletimizde "**devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü**" üstelik Anayasa'ya da yazılmıştır. Son zamanlarda Kürt sorunu nedeniyle şiddetlenen tartışma, bölünmezlik sorununa yeniden vurgu yaptı. Denildi ki, "**Bu memleket karpuz mudur ki, bölünsün!**" teorisyenler de oldu.

"**Devlet**" denilince bazı meyva ve sebzelerin akla gelişi de ilginç bir konudur. Belki devletin bu yönünü ayrıca ele almak gerekir. Ama şurası kesin: Devlet bölünemez, yani fiziksel olarak küçülmesi söz konusu bile edilemez. Toplumda yerleşik kanı bu. Toplumsal kanaatler ise, biliyoruz tarih tarafından oluşturulup beslenir. Gerçekten tarihe baktığımızda önemli sayılabilecek fiziksel küçülmeler, yani coğrafi daralmalar devletin bitişiyle noktalanıyor. Osmanlı bunun önemli bir örneğidir. Çin İmparatorluğu da, Çarlık Rusyası da aynı kaderi yaşadı. Bölünme başladı, hızlandı, söz konusu devletler bitti. Yerlerine yeni devletler kuruldu. Sonuç: Devlet yıkılabilir, ancak küçülemez.

Kimyasal küçülme ise henüz tarihsel deneyimden geçmedi. Devlet kişisel yaşamın en ücra köşelerine kadar uzanan dalıyla koluyla; üstelik büyük teknolojik gelişmelerden de yararlanarak oluşturduğu aygıtlarla gerçekten çok büyük. Büyüyor da. Akla şöyle geliyor: Büyüyen bir şey neden küçülmesin. Üstelik küçülse iyi de olur. Her adım başında devlete toslamaktan mutlu olabilecek kaç fani vardır?.. Gene üstelik herkes de küçülmesini istiyor. O zaman küçülür bu devlet!

Yanlış düşünce. İyimser yorum. Son derece aldatıcı.

Devlet bir alandan çekilirse başka bir alanda büyür. **Büyütücü karakteri vardır.** Diyelim eğitim alanından çekildi, bütün okullar özelleştirildi. Okuyamayacak genç nüfusla uğraşacak kurumlar oluşturmak zorunda kalacaktır. Bunların barışçı kurumlar olması da söz konusu değildir.

Örneğin işsizlik nedeniyle suça sürüklenecek gençleri hizaya getirmek üzere polisi güçlendirmesi, cezaevlerinin sayısını artırması vb. gerekir. Sosyal sigorta alanından çekilse, bu kez özel sigortalara girip de emeklilik hakkı elde edemeyecek çok büyük bir nüfus, devletin bilgi alanında gezinti yapmaya başlayacak, devletin büyümesi için müthiş bir yeni baskı oluşacaktır... Örnekleri herkes istediği kadar çoğaltabilir.

Aynı mantığı bu kez tersten işletelim: Devlet örneğin polis teşkilatını kaldırıyorum dese! İşsiz kalacak onbinlerce polis için işyerleri yani yeni KİT'ler oluşturmak zorunda olacaktır. Şişmiş bir balon düşünün, parmağınızla bir yerinden bastığınızda başka bir yerinden zorlanıp şiştiğini görürsünüz.

Lavoisier maddenin sakınımı yasasını buldu. Ayrıca bilindiği gibi enerji de öyledir. Yoktan var edilemez ve varken yok edilemez. Biçim değiştirir. Buna da **enerjinin sakınımı** yasası deniyor. Sosyal bilimler daima geriden gelir. Devletin sakınımı yasası henüz buradaki netlikte keşfedilmiş değildir. Ancak inanıyoruz ki, ileride sosyal bilimde "**devletin küçülmezliği**" diye bir yasadan söz edilecektir.

Peki bu Çillerler, Özallar, Boynerler niçin bu kadar yüksek perdeden atıp tutuyorlar, "devleti küçültmekten" söz ediyorlar? Devletin ekonomik işlevlerini küçültmek söz konusu o propagandada. Dikkat edilirse yönetsel konularda devleti küçültmek yok. Aksine Ordu'yu, Polis'i, İstihbarat örgütlerini sürekli büyütüyorlar.

Son zamanlarda İstanbul Polisi'nin 150 bine çıkarılmasından söz ediliyor.

Son bir nokta: "Devletin küçülmezliği" yasasına Marksistlerin itiraz edeceğini biliyoruz. Marksistler, Sosyalist devletin "sönümleneceğini" düşünüp, söylemektedirler.

Bizce bir sakıncası yok. Çünkü orada sözü edilen, yani sönümlenen devlet, artık devlet olmaktan çıkmakta olan devlettir... **Devlet devlet olarak kaldığı sürece** küçülemez... Katlanılacak, ne gelir elden?

MURAT ÖZMENEK

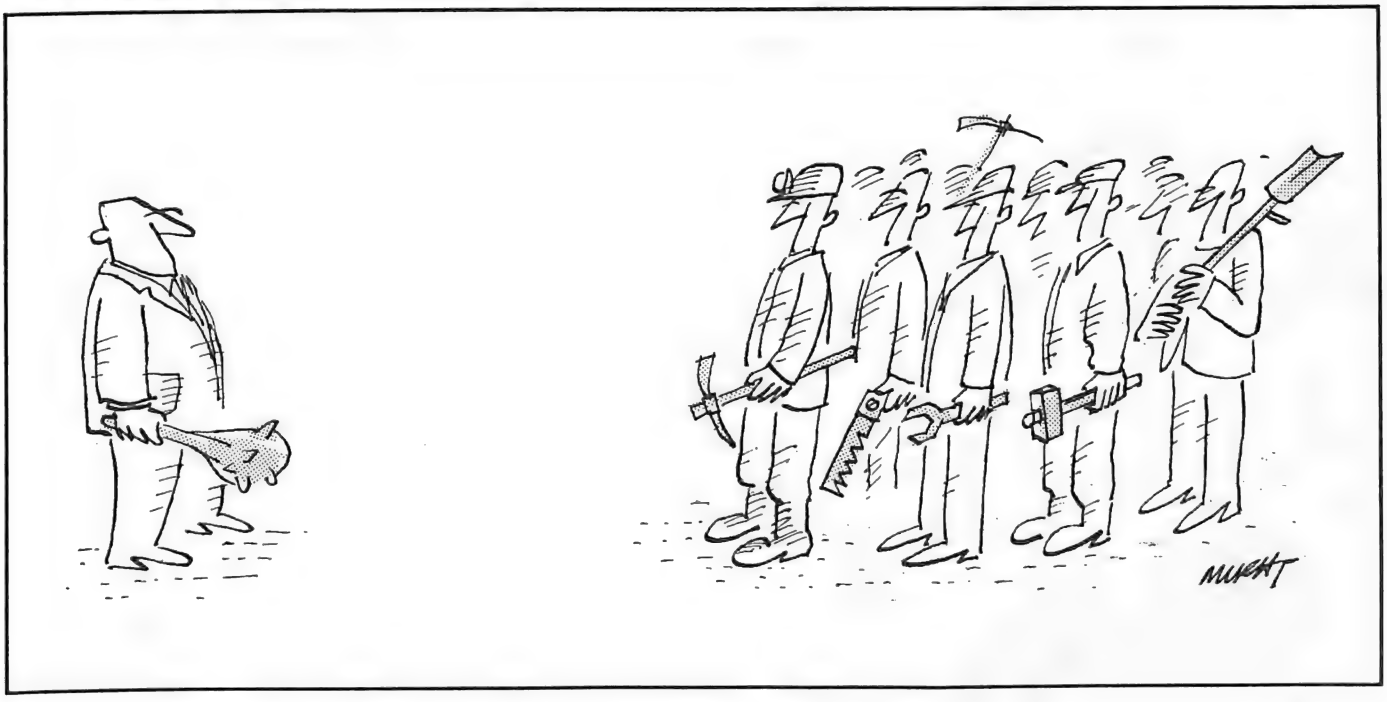

MEHMET ALİ TÜRKMEN

MURTEZA ALBAYRAK

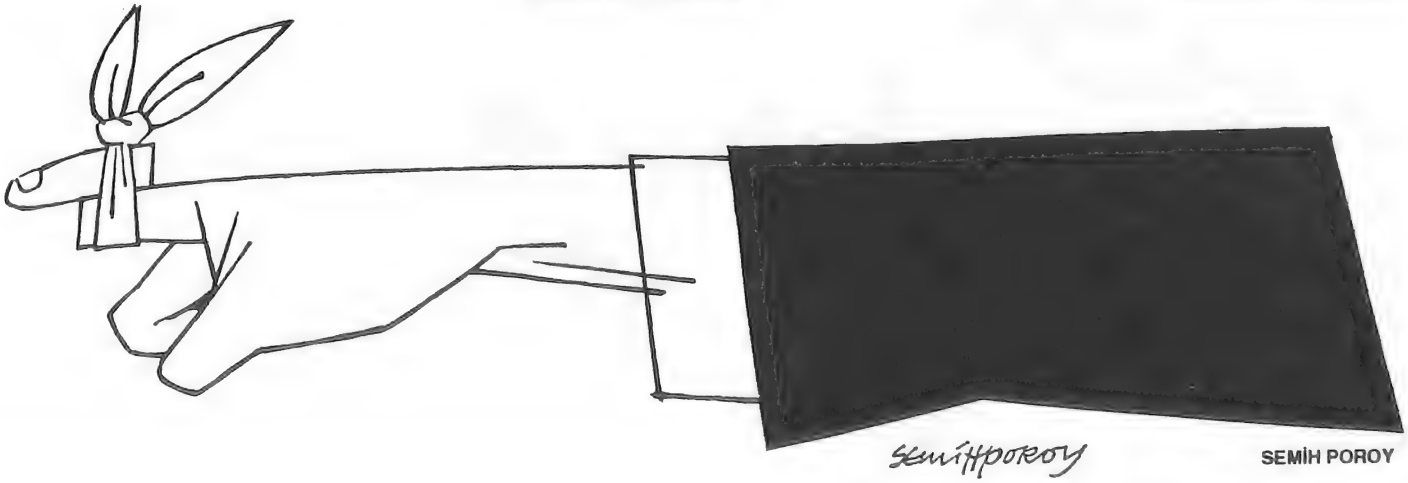

SEMİH POROY

Ümit Ö

1946 'da Ankara'da doğdu. İlk karikatür ve şiirleri **60**'lı yılların başında Doğan Kardeş dergisinde yayınlandı. Olgunluk dönemi çizgileri ilk defa **1977**'de bir gazetede yayınlandı.

1978'de ilk ödülünü aldı. İlk kişisel sergisi olan "ÇAYKATÜR"ü, önce galeride sonrada serginin içeriğine uygun bir mekanda, yani çay bahçesindeaçtı.

94 yılında 9 çocuk ve Ülkü Ovat ile Satirik Heykel Sergisini gerçekleştirdi. Kırmızı Fare adlı çocuk edebiyatı dergisinde ürünleri yer aldı.

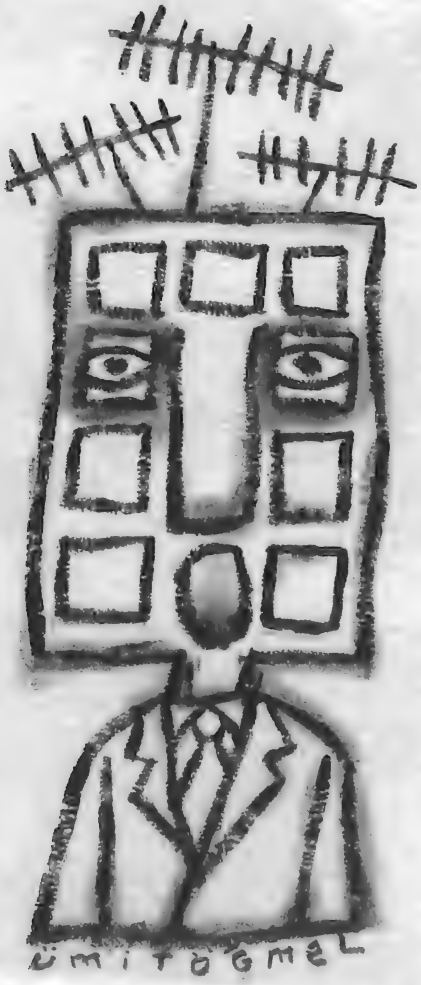

Afiş çalışmaları, dergi ve kitap kapakları, amblemler, çocuk kitapları resimleme ve metin yazarlığı ilgi alanındadır.

Ümit Öğmel, yurtiçi ve yurtdışından toplam 14 ödül sahibidir.

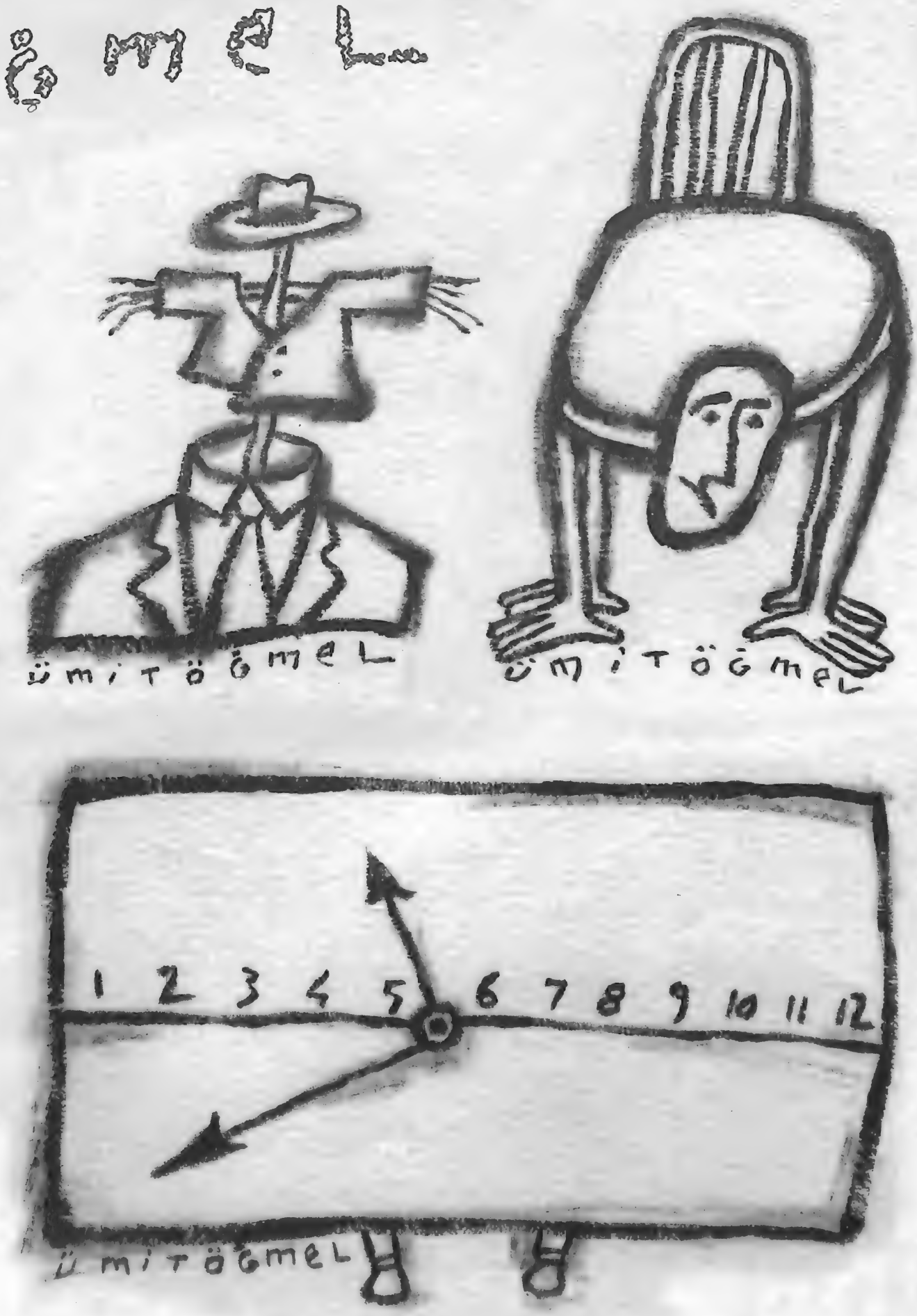
ümitögmel
ümitögmel
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
ümitögmel

TEODOR KASAP KİMDİR?

BAŞLANGICINDAN BUGÜNE TÜRK MİZAH YAYINLARI

YENER ÇAKMAK

TEODOR KASAP
(Kayseri 1835 - İstanbul 1905

Diyojen'i ve daha bir çok mizah yayınını Türk basınına kazandıran Teodor Kasap'a göre mizah; "Asıl hüner ağlanacak şeyleri tebessüm ederek anlatabilmektedir." olarak algılanmaktadır.

Teodor Kasap Abdülâziz ve Abdülhamit döneminin ünlü mizah gazetecisi, çevirmeni, yazarıdır. Yaklaşık olarak 1835 yılında Kayseri'de doğdu. Babası Kayseri'de manifatura ticareti yapan Sarafim Kasapoğlu'dur. Teodor Kasap küçük yaşlarda babasını kaybetti. Onbir yaşındayken İstanbul'a geldi. Bir yandan Astarcılar Hanındaki Kayserili bir Rum tüccarın yanında çıraklık yaptı, bir yanda da Kuruçeşme'de bulunan Rum okuluna devam etti. Kırım Savaşı sırasında, çıraklık yaptığı dükkânda, Fransızca çalıştığını gören bir Fransız subayı tarafından Paris'e götürüldü. Orada; bir yandan ünlü Fransız yazarı Aleksandr Düma'nın katipliğini yaptı, bir yandan da okula gitti. Fransa'da bulunduğu yıllarda ünlü vatan ve hürriyet şairimiz Namık Kemal'le tanıştı.

İstanbul'a döndüğünde, evlere giderek özel Fransızca dersler vererek geçimini sağladı. Dersler sayesinde İstanbul'un önde gelen şahsiyetleri ile tanışma fırsatı buldu. Yayıncılığa, önce Fransızca, Rumca, Ermenice yayınladığı Diyojen mizah gazetesi ile başladı. Diyojen Osmanlıca harflerle Türkçe yayınlanınca tanındı (12.11.1870/Sayı:1). 4 sayısının uğursuzluğuna çok inanan Teodar Kasap, bu nedenle Diyojen'in 14. sayısını 1+13 şeklinde göstererek yayınladı.

Teodor Kasap, Diyojen'in hükümet tarafından 29.12.1872 tarihinde kapatılışından sonra 5.4.1873 tarihinde Çıngıraklı Tatar adıyla ikinci mizah gazetesini Osmanlıca harflerle basılı olarak yayınlamaya başladı. Bu arada Mollier'in "Avare" adlı eserini "Pinti Hamit" adıyla Türkçe'ye adapte etti. Adaptasyon tiyatro oyunu, Yeni Osmanlılar'dan Nuri bey tarafından tashihten geçirildi. 25 Mart 1289 (6 Nisan 1873) tarihinde Bursa Gedikpaşa Tiyatrosu'nda oynanmaya başladı.

Tiyatro oyununun adı, zamanın şehzadesi Abdülhamit'i anımsattığından, saray yanlısı Basiret gazetesi tarafından "İslâmların cömertliği bütün dünyaca tanınmış olduğu halde, Kasap'ın bu piyese "Pinti Hamit" adını vermesi..." yazısıyla tenkit edildi. Bu yazıya Teodor Kasap kendi yayını olan Çıngıraklı Tatar'da: "... evet amma Pinti Hamit hissetle [hasislikle, pintilikle] meşhurdur..." şeklindeki yazısıyla cevap verdi.

Abdülhamit'le Teodor Kasap'ın arası, "Pinti Hamit" piyesinin adından dolayı açıldı. Çıngıraklı Tatar, kısa süre yayınlandıktan sonra kapatıldı. 18 Birinci teşrin [Ekim] 1289 [1873] tarihinde "Hayal" adlı gazetesini yayınlamaya başladı.

Teodor Kasap, Rumca ve Fransızca tahsil gördüğü için, Osmanlıca yazı yazmasını bilmiyordu. Fakat Diyojen'le başlayan, Çıngıraklı Tatar ve Hayal'le devam eden yayınlarını, Osmanlıca yayınlıyordu. Bu yayınlarını, çevresine topladığı değerli Osmanlı muharrirlerinin yazılarıyla Osmanlıca yayınlıyordu.

Hayal'i yayınlarken, bir yandan da İstikbal adlı günlük bir siyasi gazete yayınlamaya başladı. İstikbal'in ilk sayısı 9 Ağustos 1875'te çıktı. İstikbal'in başlık yazısı altında slogan olarak "Ebnay-i Vatan [Vatan çocuklarındır] ki cism-i vahittir [yek vücuttur]; siyaseten taksim kabul etmez." yazmaktadır.

Teodor Kasap, Hayal ve İstikbal gazetelerinde çıkan yazı ve karikatürlerden dolayı Abdülhamit'in şimşeklerini üstüne çekti. Hayal'de yayınlanan bir karikatürden dolayı, 14 Rebr'ülevvel 1294 (27 Mart 1877) tarihinden başlamak üzere 3 yıl hapse mahkûm edildi.

Namık Kemal'le aynı yıllarda hapiste bulunan Teodor Kasap'ı, gazetesi Hayal'in son muharriri; Hammer mütercimi Ata Bey (Nurullah Ataç'ın babası) sık sık ziyaret etti. Hapishanede ona Osmanlıca yazmayı öğretti.

Abdülhamit, Teodor Kasap'a Hayal ve İstikbal yerine yeni bir gazete yayınlama izni verdi. Gazetenin adını "Naşir" olarak Namık Kemal koydu. Gazeteyi yayına hazırlamak için kefaletle tahliye edildi. Bundan yararlanarak İstanbul'dan kaçtı.

Mizah yayınlarının yaramazlıklarından bıkan devrin padişahı Abdülhamit, ilk Mebusan Meclisi'ne Hükûmet tarafından verilen mutbuat kanunu lâyıhasına (tasarısına) Türkiye'de mizah gazetesi çıkarmanın memnuiyeti (yasaklanması) hakkında bir madde koydurdu.

Mebusan Meclisi'nin 8 Mayıs 1877 tarihli toplantısında bu kanun lâyihasını müdafaa eden Matbuat Müdürü Keçecizade Macit Bey, mizah gazetelerinin soytarılık demek olduğunu, soytarılığa da lüzum olmadığını ileri sürmüş ise de Meclis hararetli bir müzakereden sonra mizah gazetelerinin memnuiyeti (yasaklanması) kaydını kanundan kaldırmıştır.

Abdülhamit, bir kaç sene sonra Teodor Kasap'ın İstanbul'a gelmesine izin verdi. Mabeyn kütüphaneciliğine tayin etti. Teodor Kasap hayatının sonuna kadar bu görevde çalıştı.

1905 yılında İstanbul'da vefat etti.

Hayal / 8.2.1876 / S. 319, s. 4
Nişan Berberyan

— Nedir bu hal Karagöz?
— Kanun dairesinde serbesti Hacıvat!

HİCABİ DEMİRCİ

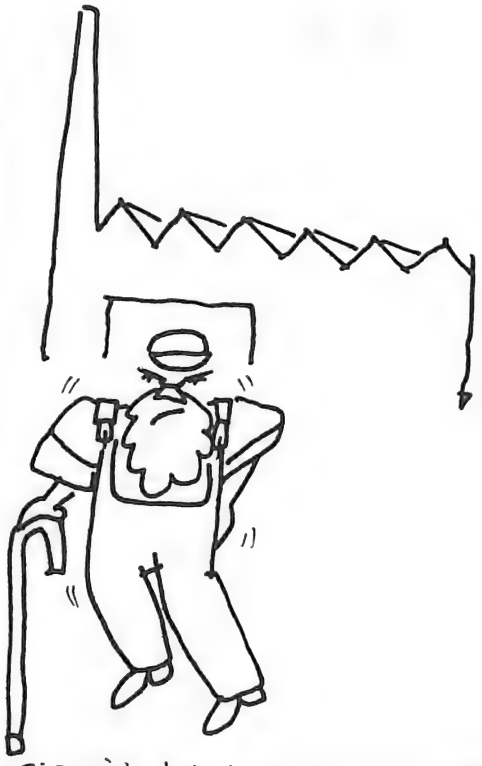

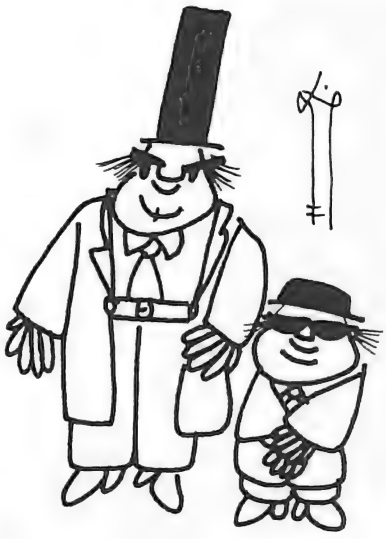

ÇİZERİN NOTU: ÇALIŞANLARI MEZARDA EMEKLİ YAPMAK İSTİYEN SİYASİLERİMİZİ TARİHE ALTIN HARFLERLE YAZMALI!?!.....

METİN PEKER

MAYMUNCUK

M. CEM KOCATAŞ

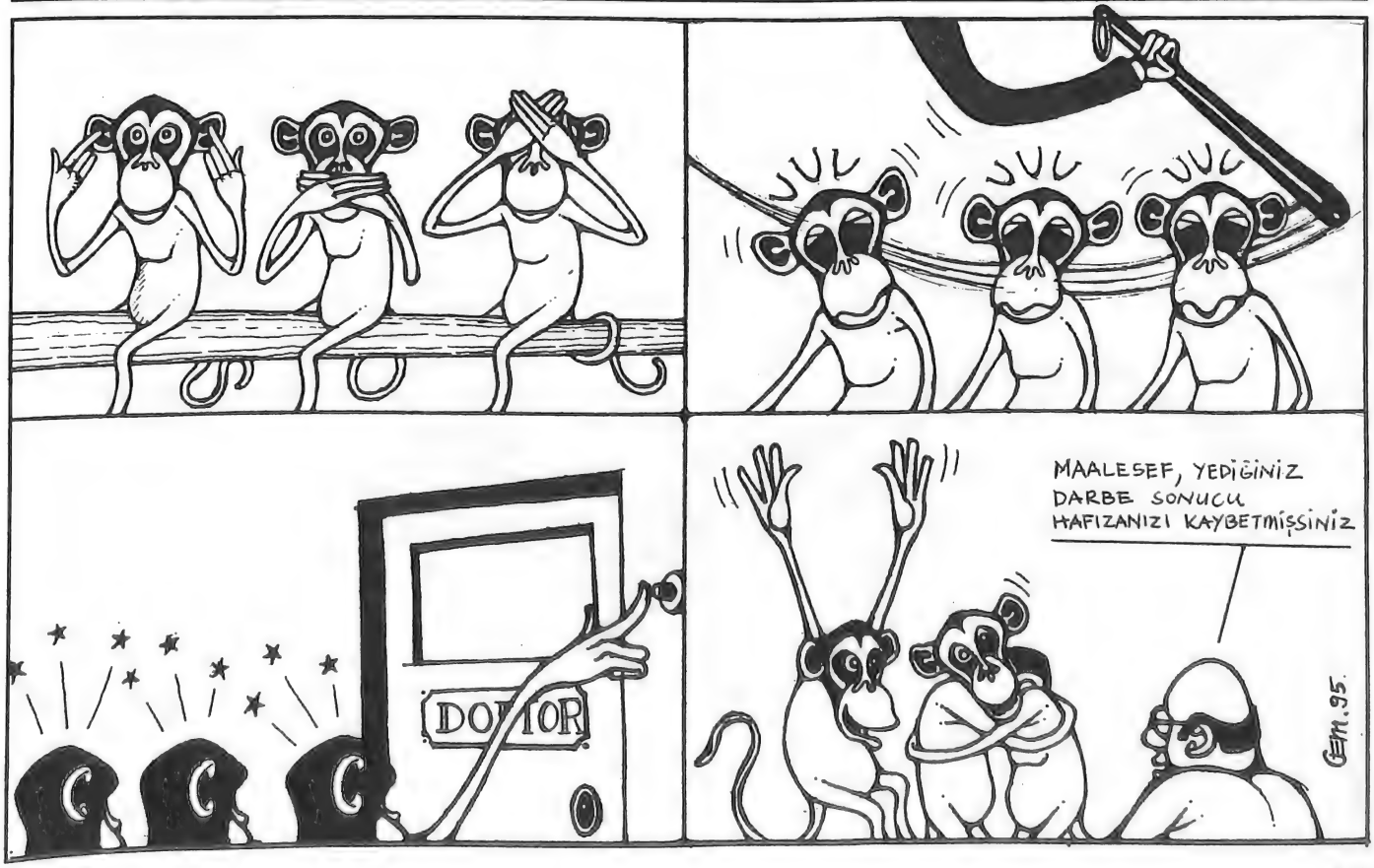

İSMET LOKMAN

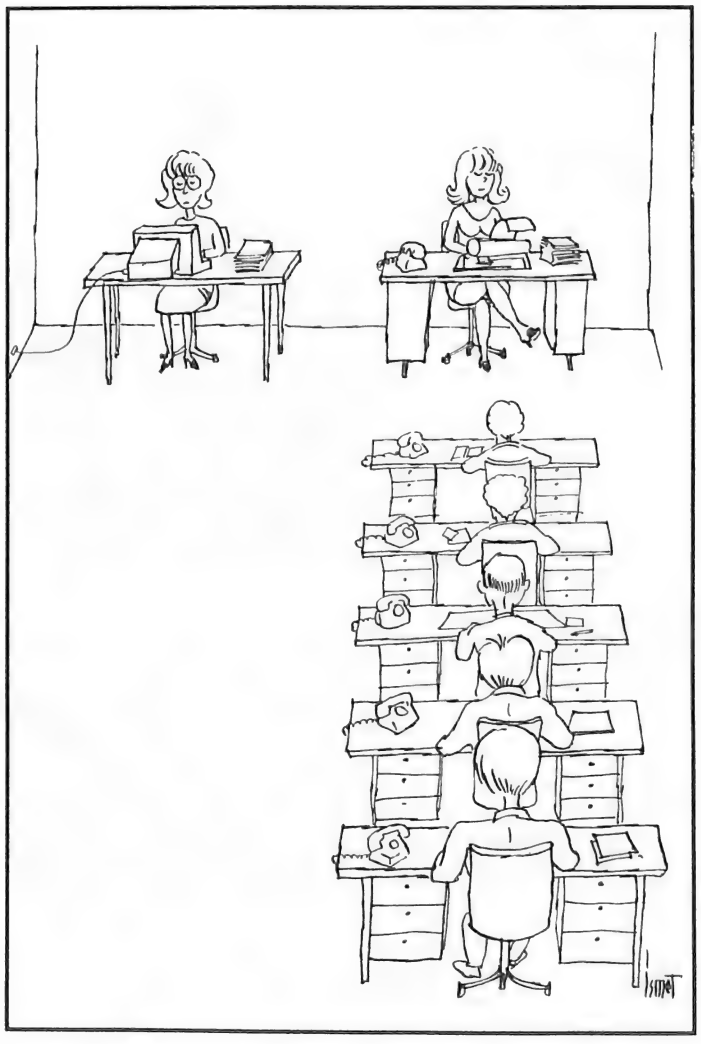

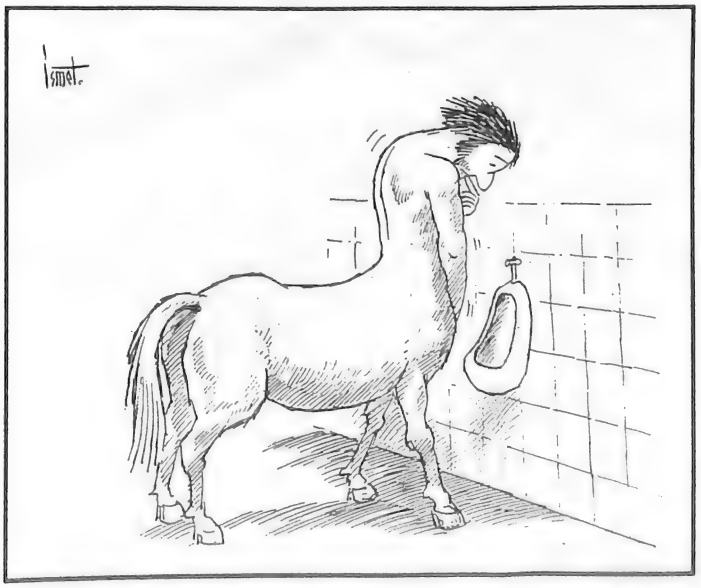

KARİKATÜRİST ANEKTOTLARI

■

Yener ÇAKMAK

■

SUAVİ SUALP'İN AĞZINDAN: "TAKSİDE KANUN TAKSİMİ"

Yazarlığıyla, çizerliğiyle, çizgi romancılığıyla, senaristliğiyle, tiyatro eserleriyle tam bir mizah adamı olan rahmetli Suavi Sualp (Ö: 15 Nisan 1981), aynı zamanda bir müzisyendi. Çok güzel kanun çalardı. Şimdi sizlere Suavi Sualp'in müzisyenlik günlerine ait güzel bir anektotunu kendi ağzından naklede-yim.

"Ben o tarihte, düğün evlerine giden saz takımında kanun çalıyordum. Babam çekmiş gitmiş, senin anlayacağın ev geçin-diriyorum. Beykoz'da bir düğün var. Gidip çalacağım. Gel ge-lelim, vasıtaya verilecek metelik yok bende... Ne olursa olsun boş ver, atladım o zamanlar oturduğum Üsküdar'dan bir taksi-ye. Beylerbeyi'ni geçtik. Durumumu olduğu gibi söyledim şo-före. Şans bu ya, malın gözünün arabasını seçmeşim. Diyelim Küçüksuya mı geldik? Herif duruyor, rakıya asılıp "Çal abii!.." diyor. "Ellerin, tırnakların dert görmesin.. Çal be çal!.." Ben bir taksim geçiyorum. Derken Kanlıca arkada kaldıktan sonra, Çu-buklu'nun orada aftosunu da almaz mı arabaya? Boğaziçi mehtapla şıkır şıkır. Ben çalarım, karı söyler, o içer. O içer, karı söyler, ben çalarım. Üsküdar'dan yürüyerek Beykoz'a gitsem, belki daha çabuk giderdim. "Dur ineyim!.." derim, bırakmaz, "Çal be abi, çal.. Sat anasını dünyanın. Ellerin, tırnakların dert görmesin!.."

Beykoz'a vardık ki, düğün evi dağılmak üzere. Herkes ye-miş içmiş, hoşafa dönmüş. Damadın gözünden uyku akıyor. Esnerken ağzını bir açıyor, çarşıyı, pazarı yutacak. Çalgıcı arka-daşlara başıma gelenleri anlattım, dedim bööle bööle... "Biz naapalım?" dediler. Efendiciğime söyleyeyim, oradan klarnetçi Aptullah kulakları çınlasın, "Suavi" dedi bana, "sesin çıkmasın oğlum. Kaldır şu arkadaki kırmızı örtüyü. Arala, arala... Gör-düm mü? O senin..." Baktım ki, bir büyük şişe rakı zulada. İn-dirdim cebe. Ben oradan pırr. Durakta müşteri bekleyen şoföre rakı şişesini gösterdim: "Arkadaş bendeki para bu!" dedim. Çok nazlanmadı. "Bin abi, korkma!" dedi. Ben de "Çok içkilisin ama ben senden korkmuyorum! Geldiğimiz gibi gidersek, Üsküdar'a yarın öğle üzeri varmaktan korkuyorum." dedim. Şoför, "Bin!.." dedi ve "sen helâlım adamsın, şuradan bizim takıntıyı da alalım ve hemen yollanalım. Burası ayaz." Aftosu helâdan çıkıyordu. Vardık önüne, "Atla!" dedi.

Dönüyoruz ama, ne dönüş!. Rakıdan bir yudum ben çeki-yorum, bir yudum şoför, bir yudum karı. Mezesi, bende yum-ruk, onlarda başka.. Çengelköyü'nü geçtik, dayanamadım, "Bana bak arkadaş, bana..." dedim. "Çalgımızı dinledin, eh ra-kımızı da içtin. Kısmetimize arabada, senin düğününde çalmak varmış ya, yeter.. Bendeki boynuzlar neredeyse arabanın tava-nını delecek, karışmam!..." Ben böyle dedim, aferin çocuğa. Biri ikiletmedi, bastı gaza. Evin önüne şipşak attı beni...

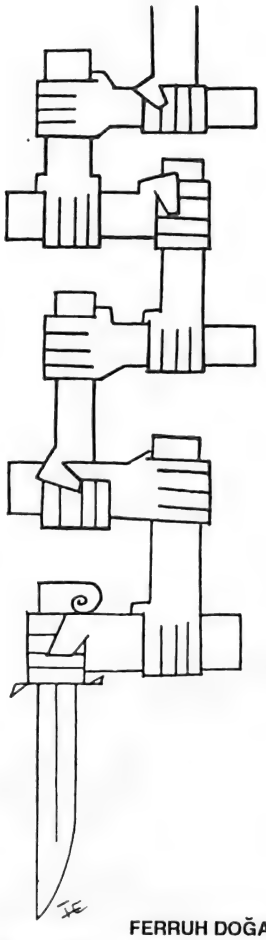

FERRUH DOĞAN

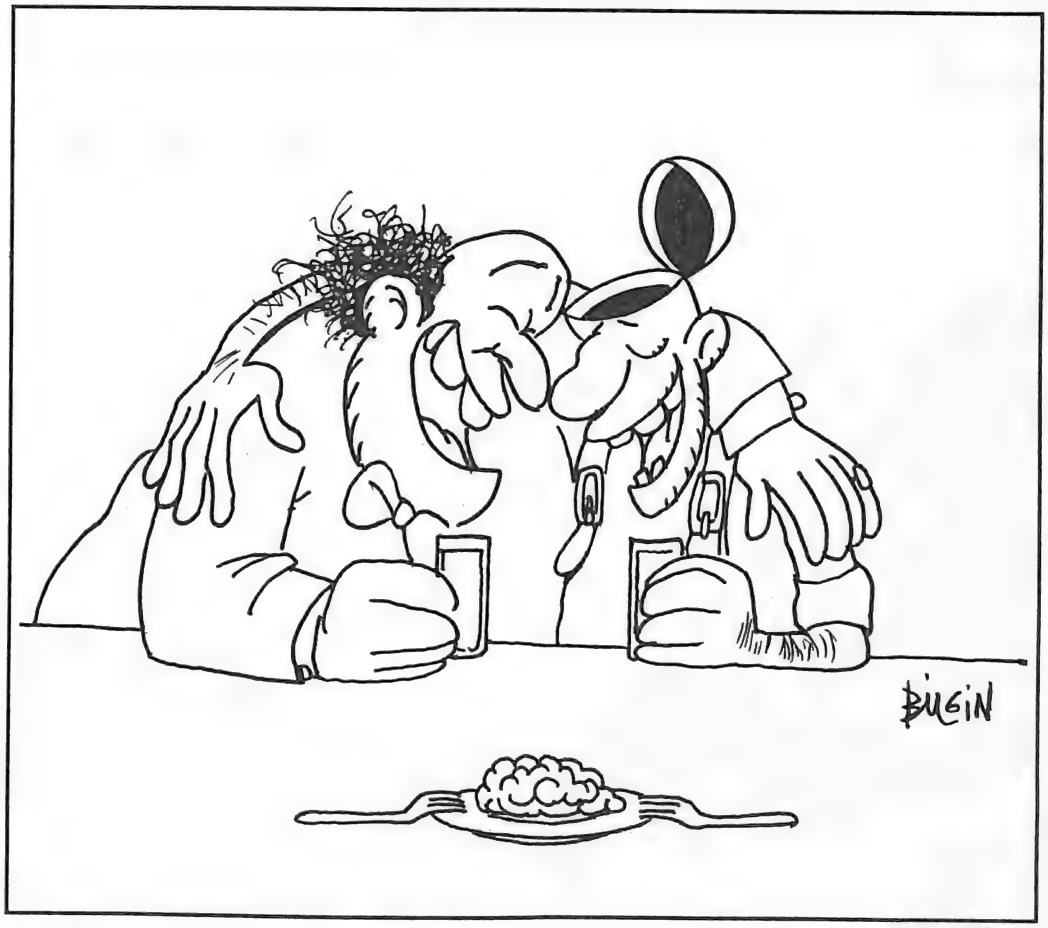

MUSTAFA BİLGİN

BEYAZ PERDE

OĞUZ GÜREL

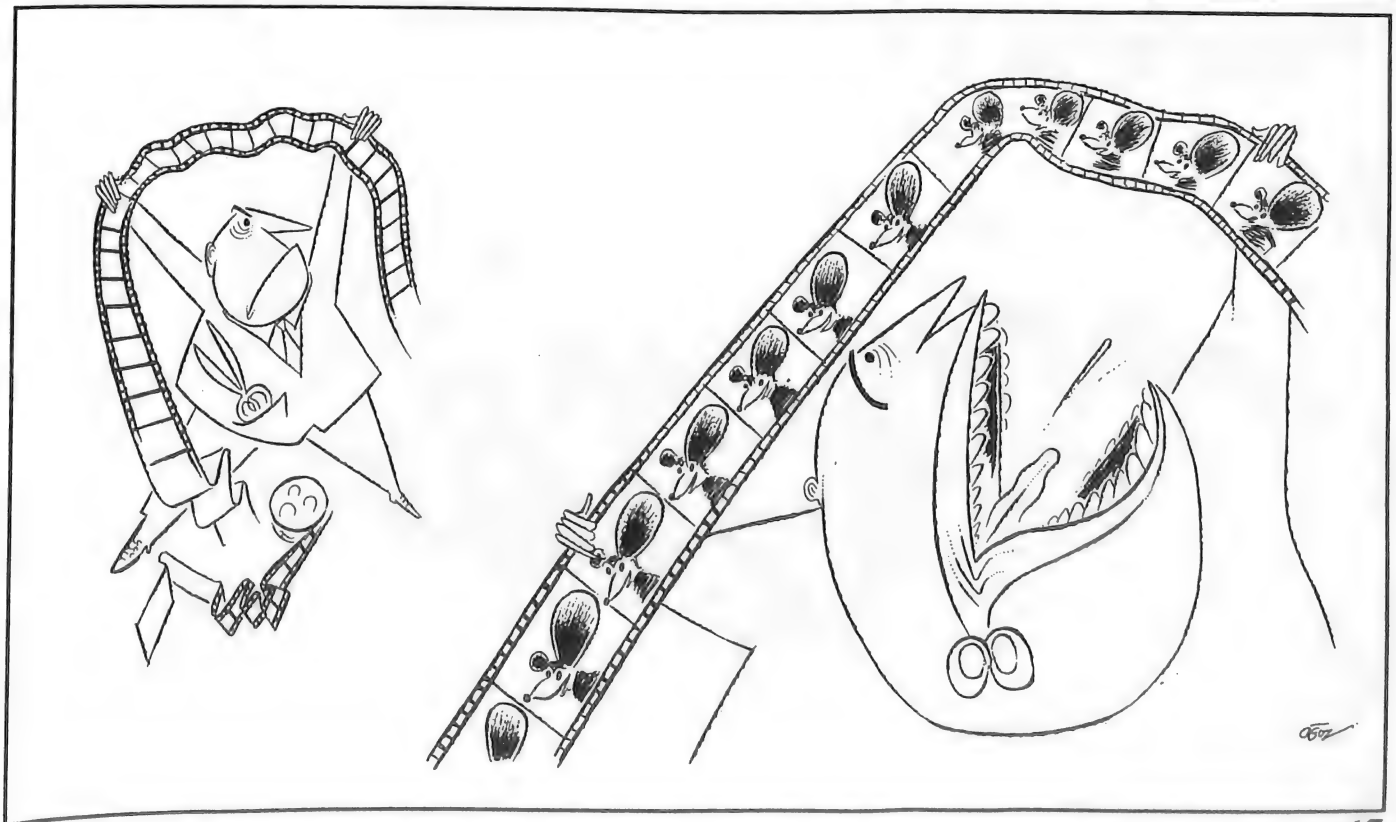

ALTAN ÖZESKİCİ

"ÇİZGİ YERİNE"

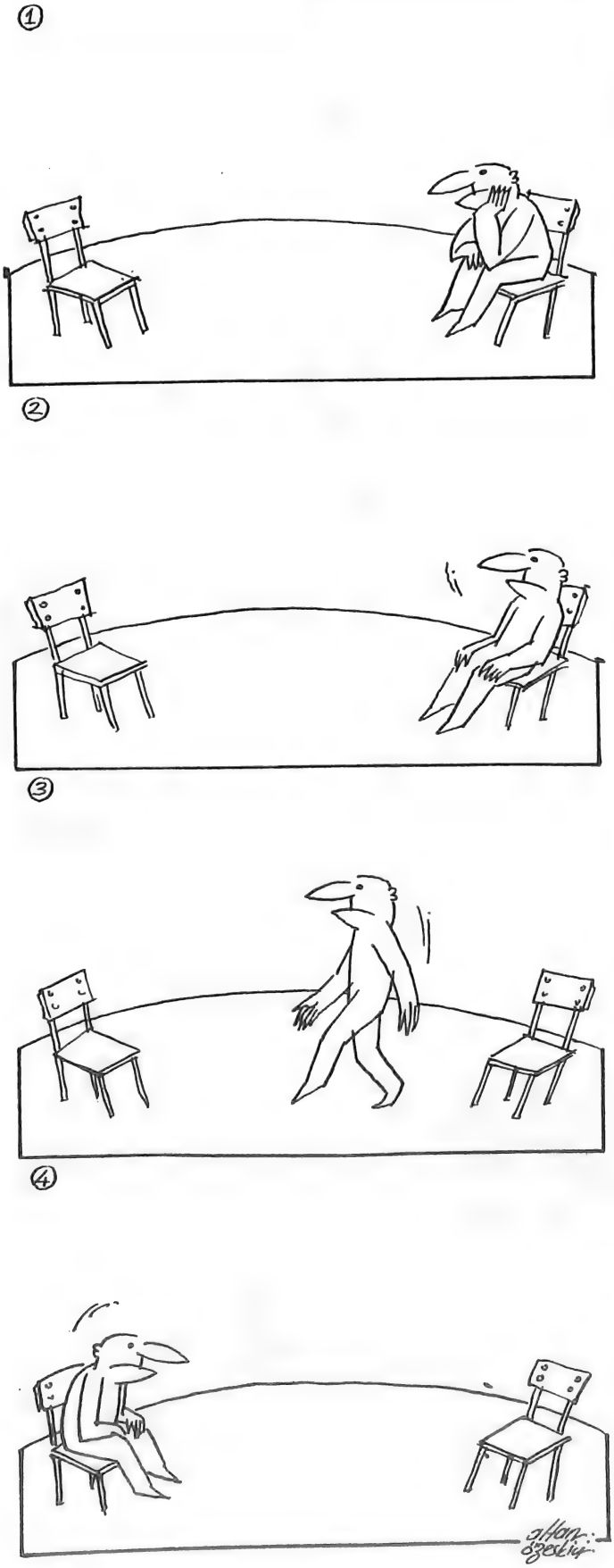

A. MÜMTAZ İDİL

"Herşeyden önce şunu belirteyim: Ben açık konuşmasını seven bir insanım."

"Hayatta en sevmediğim şey, yalancılık, ikiyüzlülük...!"

"Dürüstlüğü severim."

"Hiç yalan söylemem. Yalancılardan hoşlanmam."

"Benim bir özelliğim var: Hırsızları hiç sevmem."

"Hayatta gururumdan önde bir şey yoktur. Onu ayaklar altına aldırmam!"

Bu ve benzeri "erdem" cümleleri sürüp gidiyor... Televizyon ekranlarına çıkan bir sürü zevatın, kendi yaşamlarına ilişkin özetleri genellikle bu ve benzeri cümlelerle sınırlı. Yukarıda bir bölümü aktarılan düşüncelerin tersini düşünelim ve ona göre karşımızdakini yanıtlayalım:

"Ben açık açık konuşabilecek bir adam değilim. Öyle konuşanları da hiç sevmem."

"En çok bayıldığım şeylerin başında yalancılık ve ikiyüzlülük gelir."

"Dürüstlük, kelime olarak bile iğrenç."

"Yalancıyım, yalancıları da çok severim."

"Hırsızlara karşı bir 'afinitem' var, dayanılmaz buluyorum."

"Yüzüme tükürseler yağmur yağıyor sanırım."

Hep düşünüyorum, insan neden hep kendini "erdemin" merkezi sayar? "Hayatta yalan söylemem" bıçkınlığının altında nice "beyaz yalanlar" olduğunu bile bile, insanlar karşılarındakinin gözünün içine baka baka niye yalan söyler?

Böylesi bir "geyik muhabbetinin" ertesinde sınıfında çocuklarının ödevlerini yoklayan bir öğretmenin, "dün gece ışıklar kesildi öğretmenim" diyen bir yavruyu yalancılığı yüzünden tokatlamasının altında, yeterince doldurulmuşluk yatıyor bence. Ya da karşısındaki küçük yavrununkinden daha ağır bir yalanın altına imza atmış olmak...

Bu yüzden olsa gerek, "Ben..." diye söze başlayan, ardından da geniş zaman ağzıyla konuşan insanlardan ürküyorum: "Yaparım, ederim, severim..." gibi. Çünkü bunlar ben merkezci bir beyinin ürünleridir. "Ben açık konuşanları severim", diye başlayan birini düşünün... Yani hazret, tanrı katında bir yerlerde oturmuş, kendisi için sunulan seçeneklerden birini lütfen kabul buyuruyor. Hemen ağzını kapayasım geliyor. "Ben sevmem!"

Ya da, "Yaşar Kemal'i severim, takdir ederim."

Vah vah, duysa ne sevinirdi garibim...

"Seviyorum", bir sıcaklık taşıyor, "severim" ise bir lütuf... Ya da ben yanılıyorum (yanılanları sevmem...)

Bütün bunların bu sayfada işi ne? Hepsi Nazım Hikmet'in yüzünden. "Bana mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin?" dizelerinden... Bana geniş zaman kipinin karikatürünü yapabilirmisin Asaf? Temmuzun başlarında cayır cayır yanan bir otelin sıcaklığının karikatürünü ya da ne bileyim, şerefsizliğin.

Yapamazsın, biliyorum. Ama, "Asaf'ı severim, iyi çocuktur"u da kimse çizemeyecek artık. Öyle değil mi?

Bazı soyutlukları kelimelerle yakalamak mümkün değil. Sayfalar dolusu yazı yazsanız da, üzerinde gezindiğiniz toprakların kültürsüzlüğünü kültür çerçevesi içerisinde anlatmak zorunda kaldığınızdan başarısız oluyorsunuz.

Ne diyeyim, 12 tane (bir düzine) kafatası kesiyor üç adam, birinde beyin çıkıyor. Beyin bulanın sevinci görülmeye değer... Nehar Tüblek ustanın bir "ironi"sinden sonra kalemi bir kenara bırakıp şöyle bir düşünmek gerek: "Aziz Nesin alçakgönüllü bir yargıya varmış doğrusu. Acaba ben onikide birin içine girebiliyor muyum?"

Hayır!

MUHAMMET ŞENGÖZ

ALİ ŞUR

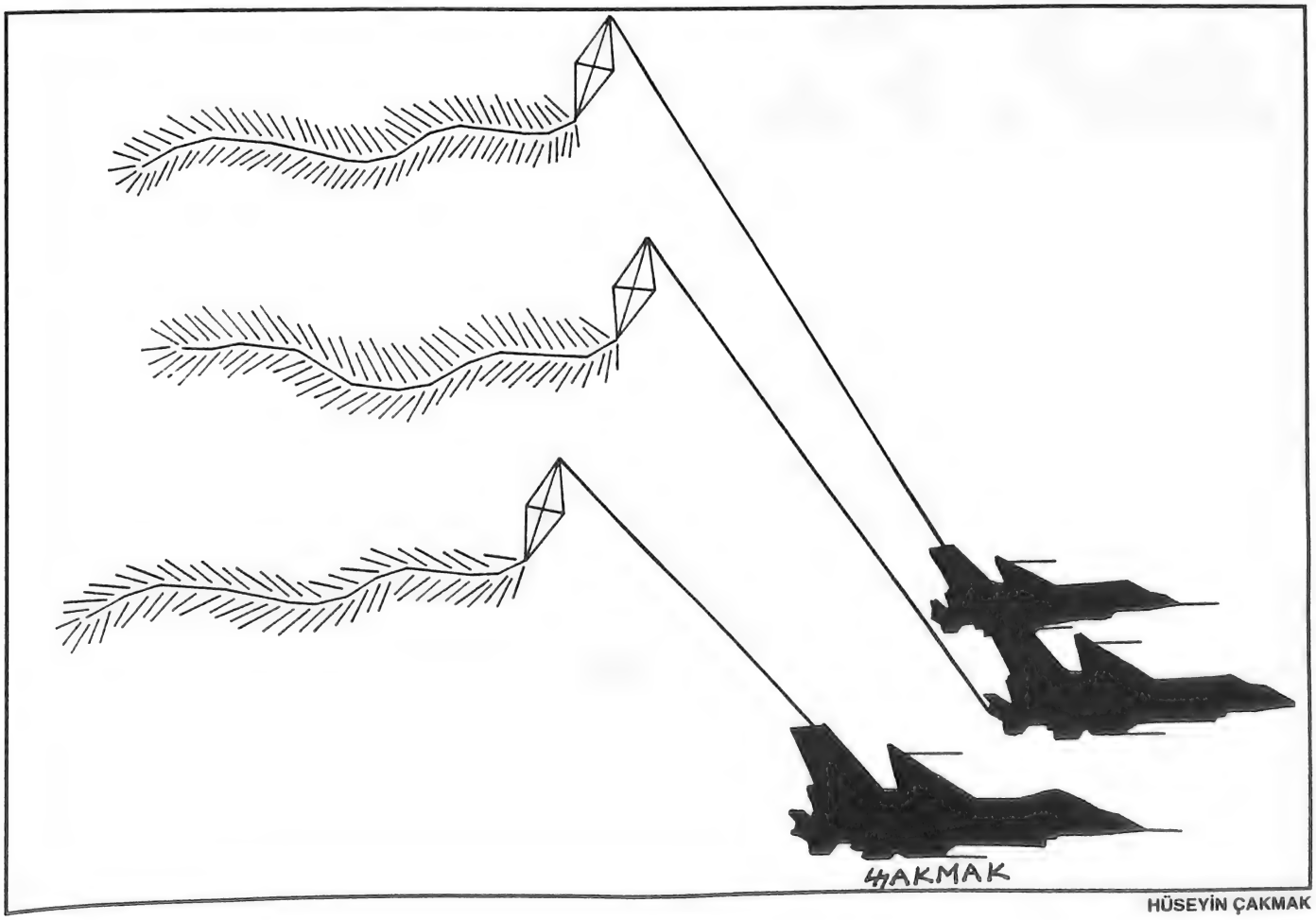

HÜSEYİN ÇAKMAK

HÜSEYİN GÜLER

ERDOĞAN BAŞOL

HABERLER

ASAF KOÇAK KARİKATÜR YARIŞMASI

KONU

2 Temmuz 1993 olayları, ülkemiz tarihinde kara bir leke olarak yer alacaktır. unutmanın olanaksız olduğu bu olayda, kaybetmiş olduğumuz karikatürcü dostumuz Asaf KOÇAK adına bir karikatür yarışması düzenledik. Amacımız acımızı tazelemek ya da bir yarayı yeniden kanatmak değildir. Bu yarışma ile Asaf KOÇAk adı altında, Sivas'ta yitirdiğimiz diğer dostlarımızı ve tüm demokrasi şehitlerimizi saygı ve sevgi ile anmak istedik. Bu noktadan hareketle katılımcı sanatçılarımızı özgür bırakmak en doğru olanı diye düşündük. Konuyu "SERBEST" olarak belirledik.

KATILMA KOŞULLARI

1. Yarışma tüm amatör ve profesyonel karikatürcülere açıktır.
2. Çizim tekniği siyah - beyazdır.
3. Karikatürlerin boyutu 30x40 cm.den büyük olmayacaktır.
4. Yarışmaya en fazla 4 karikatür ile katılınabilir.
5. Yarışma karikatürleri, daha önce ödül almamış, yayınlanmış ya da yayınlamamış olabilir. Ayrıca karikatürlerin alıntı olmaması gerekmektedir.
6. Eserlerin postada gecikmesinden ve zarar görmesinden yarışmacı sorumludur.
7. Yarışmada ödül alan eserler Karikatür Dergisi'nin malı olacaktır. İsteyen yarışmacı karikatürlerinin yayınlanması için dergiye bırakabilir.
8. Yarışmacılar karikatürleri ile birlikte bir adet fotoğraflarını ve kısa özgeçmişlerini göndereceklerdir.
9. Yarışmaya katılmak tüm koşulların kabulü anlamındadır. Koşullara uyulmaması, seçici kurul sonrası da olsa yarışma dışı bırakılma sebebidir.

SEÇİCİ KURUL / JURİ ÜYELERİ

Turhan Selçuk.....Karikatürcü
Ali Ulvi ERSOY.....Karikatürcü
Ferruh DOĞAN.....Karikatürcü
Tonguç YAŞAR.....Karikatürcü
Mengü ERTEL.....Grafik Sanatçısı
Erdoğan BAŞOL.....Karikatürcüler Derneği Başkanı
Metin PEKER.....Karikatür Dergisi Yayın Yönetmeni

RAPORTÖRLER

Murat ÖZMENEK ..... Karikatürcü
Çerkes KARADAĞ..... Fotoğraf Sanatçısı

ÖDÜLLER

Yarışmada 1 Büyük Ödül ile 5 Başarı Ödülü verilecektir. Ödüller Karikatür Dergisi plaketi, 1 yıllık dergi aboneliği ve Mimar Heykeltraş Mükremin MUNGAN tarafından hazırlanan özgün heykellerdir. Seçici Kurul tarafından sergilenmeye değer görülen eserler bir albümde derlenerek yarışmacılara gönderilercektir. Ayrıca ödül kazanan yarışmacıların seyahat ve konaklama giderleri dergi tarafından karşılanacaktır.

YARIŞMA TAKVİMİ

Son Katılma / 17 Haziran 1995
Sonuç Açıklama / 26 Haziran 1995
Sergileme ve Ödül Töreni / 2 Temmuz 1995

ADRES

Karikatür Dergisi ● Konur Sokak 31/10 Kızılay-ANKARA
Tel : (0.312) 417 37 28

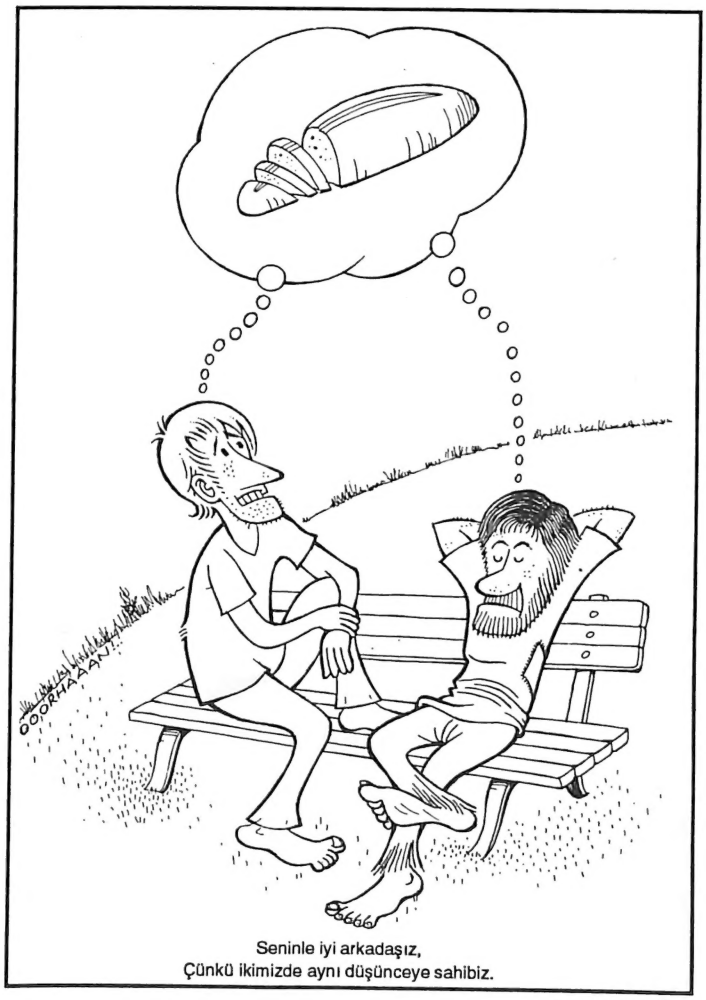

Seninle iyi arkadaşız,
Çünkü ikimizde aynı düşünceye sahibiz.

ORHAN DOĞU

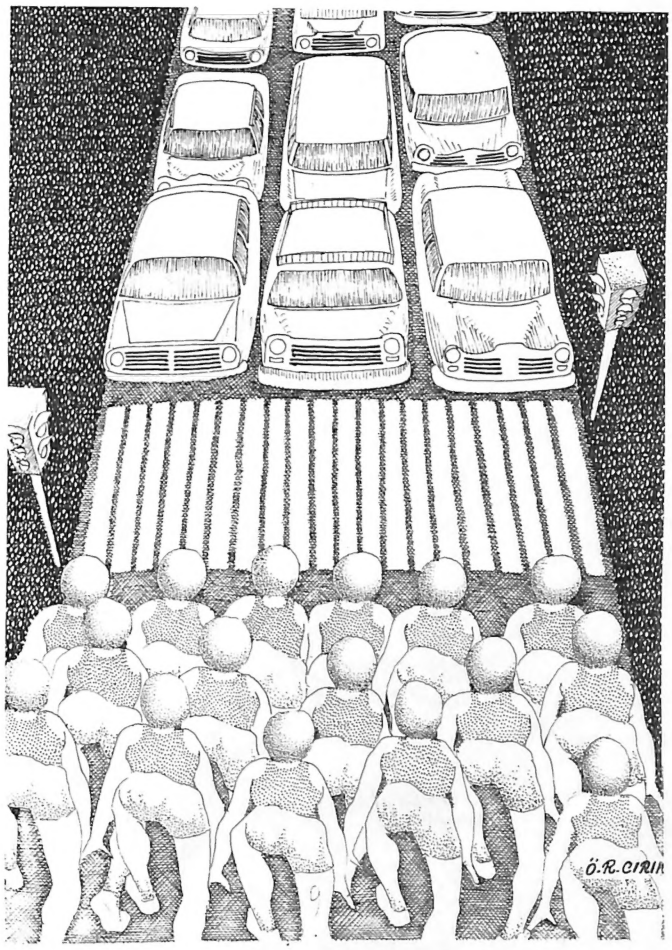

REMZİ ÇIRIK

SEÇKİN TEMUR

KINAMA

Ankara'daki Dünya Karikatür Galerisi'nin giriş kapısına dergimiz yetkilileri tarafından asılan Asaf KOÇAK Karikatür Yarışması duyuru afişi, Karikatür Vakfı Genel Müdürü Nezih DANYAL tarafından söktürülmüştür. Nezih DANYAL'ın Kültür Bakanlığı'na bağlı Karikatür Galerisi'nde resmi hiçbir görevi ve yetkisi yoktur. Sergilenen davranışı, karikatür sanatına ve 2 Temmuz 1993 tarihinde Sivas'ta yitirdiğimiz karikatürist arkadaşımız Asaf KOÇAK'ın anısına yapılan bir saygısızlık olarak değerlendiriyor ve kınıyoruz.

Karikatür Dergisi Yayın Kurulu

HÜSEYİN TANYERİ

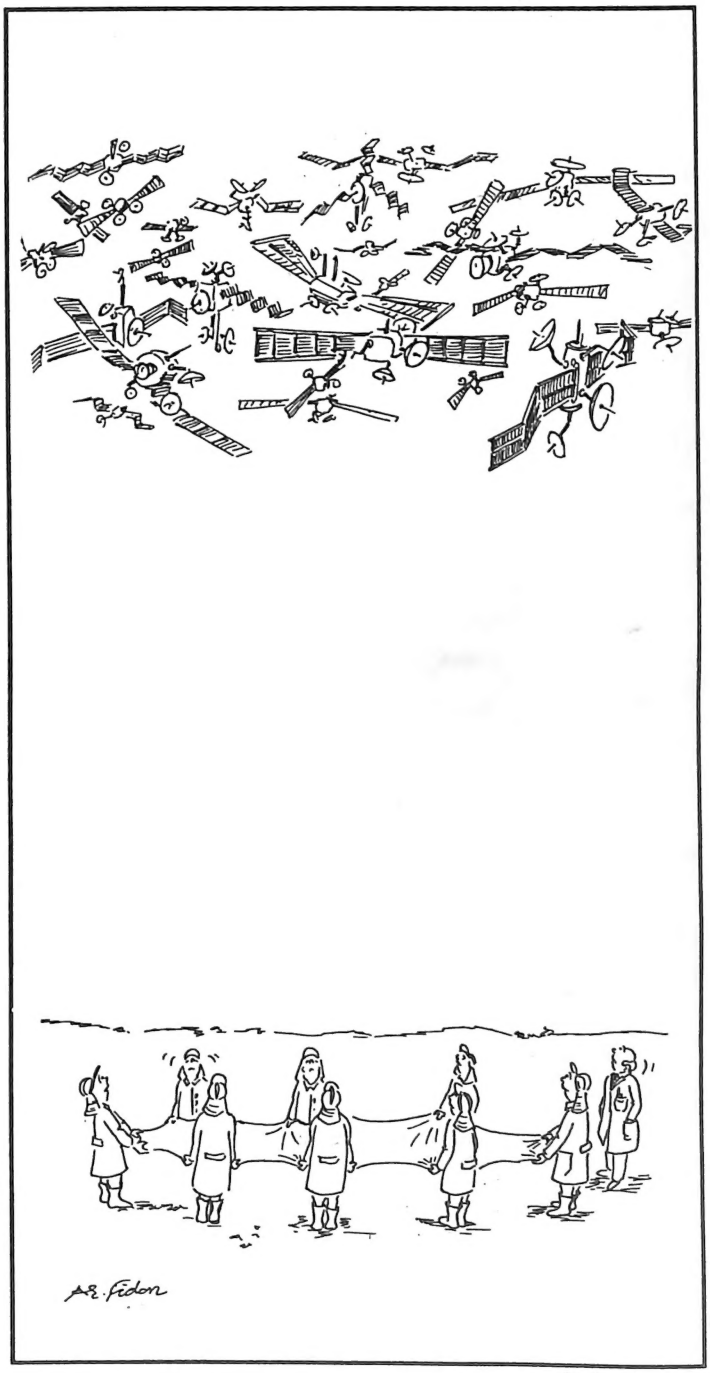

ALİ ŞÜKRÜ FİDAN

ÇİLLİ

KADİR CENGİZ

H A L K S U

"DOĞAL SEÇİMİNİZ"

HALKSU ÇEŞMELERİ

100. YIL HALKSU
ÖĞRETMENLER CADDESİ
(100. YIL ULUPAZARI İÇİ)
BALGAT

AYRANCI HALKSU
HÜSEYİN ONAT SOKAK
SEMT HALİ İÇİ NO: 13/11
(AYRANCI ULUPAZARI KARŞISI)
A. AYRANCI

MALTEPE HALKSU
ŞEHİT GÖNENÇ CADDESİ
PARK-BAHÇE MD. BİNASI YANI
MALTEPE

YILDIZ HALKSU
PAZAR İÇİ (HALKPAZARI İÇİ)
MUHAFIZ ALAYI KARŞISI
YILDIZ

ÇANKAYA BELEDİYESİ / BELDE A.Ş.

Türkiye'de karar verme konumunda olan kişiler niçin gazetemizi okur?

Çünkü gerek duydukları bilgileri objektif olarak sadece gazetemizde bulabilirler.